

Rendelet

Önkormányzati Rendeleték Tára

Dokumentumazonosító információk

Rendelet száma:	8/2018.(IV.25.)
Rendelet típusa:	Módosító
Rendelet címe:	Kunhegyes város településképeznek védelméről
Módosított rendelet azonosítója:	2/2018.(II.14.) (hatályon kívüli), 3/2011.(I.26.) 11.§ (4) bekezdés k) pontja (hatályon kívüli), 3/2011.(I.26.) 19.§ (2) bekezdés (hatályon kívüli), 3/2011.(I.26.) 23.§ (2) bekezdés (hatályon kívüli), 3/2011.(I.26.) 24.§ (2) bekezdés d), e) pontja (hatályon kívüli), 3/2011.(I.26.) 26.§ (2) és (3) bekezdés (hatályon kívüli)
Rendelet tárgykódja:	D0
Tárgykód megnevezése:	Építésügyi rendelet - egyéb
Kihirdetés dátuma:	2018. április 25.
Hatályba lépés dátuma:	2018. április 26.
Dokumentum készült:	2018. április 24.

KUNHEGYES VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK

8/2018. (IV.25.)

önkormányzati rendelete

Kunhegyes város településképeinek védelméről

Kunhegyes Város Önkormányzatának Képviselő- testülete Magyarország Alaptörvénye 32. cikk (2) bekezdésében, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6/A§ -ában, a településképek védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 12.§ (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, Magyarország Alaptörvénye 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 1) pontjában, a településképek védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2. § (2) bekezdésében, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6/A§ -ában meghatározott feladatkörében eljárva, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet 28.§ (1) bekezdés szerinti partnerségi egyeztetéssel, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet 43/A §-ában biztosított véleményezési jogkörében eljáró

- az állami főépítési hatáskörében eljáró Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal;
- Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság;
- Miniszterelnökség, mint a kulturális örökség védelméért felelős miniszter;
- Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága; valamint
- a partnerségi egyeztetés szabályai szerint bevont partnerek (teljes helyi lakosság, érdekképviselői, civil és gazdálkodó szervezetek, vallási közösségek)

véleményének kikérésével a következőket rendeli el:

I. FEJEZET
BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK

1. A rendelet hatálya

1. §

(1) A rendelet hatálya nem terjed ki:

- a) a közúti közlekedésről szóló törvényben és a végrehajtására kiadott kormányrendeletben foglalt, a közutak környezetében elhelyezett közúti jelző táblákra és tájékozódást segítő jelzést megjelenítő reklámcélú eszközökre;
- b) a választási eljárásról szóló törvény szerinti kampányeszköznek minősülő falragasz vagy felirat, mérettől és hordozóanyagtól függetlenül;

- c) az önkormányzat, vagy megbízottja által a lakossági apróhirdetések közzétételének megkönnyítése céljából biztosított hirdetőtáblákra.

2. A rendelet célja

2. §

- (1) E rendelet célja Kunhegyes város jellegzetes és értékes településképeinek társadalmi bevonás és konszenzus által történő védelme és alakítása:
- a helyi építészeti örökség területi és egyedi védelem [a továbbiakban: helyi védelem] meghatározásával, a védetté nyilvánítás megszüntetésének szabályozásával;
 - településképi szempontból meghatározó területek meghatározásával;
 - településképi követelmények meghatározásával;
 - településképi- érvényesítési eszközök szabályozásával;
 - településképi önkormányzati támogatási és ösztönző rendszer alkalmazásával.
- (2) Településképi szempontból meghatározó területek megállapításának célja az egymástól elkülönülő jellegzetes, értékes, hagyományt őrző építészeti arculatot, településkaraktert hordozó vagy meghatározó városrészek épített és természeti környezet összhangjának méltó megőrzése, megteremtése, valamint a városrészeire jellemző településképi, városépítészeti értékek és a tervezett városképi elemek, településfejlesztési célok harmonikus összehangolása az illeszkedési elvárásokra, településképi követelményekre tekintettel.
- (3) A reklámok mennyiségére és településképet befolyásoló jellegének meghatározására irányuló helyi szabályok megállapításának célja a településképi védelmenek érvényre juttatása.

3. A helyi védelem célja

3. §

- (1) A helyi védelem célja az épített és természeti környezeti értékeinek védelme, fenntartása, a jelen és a jövő nemzedékek számára való megőrzése, melynek érdekében Kunhegyes Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) a város közigazgatási területén található kiemelkedő építészeti, képzőművészeti értékeket helyi védelem alá helyezi.
- (2) A helyi értékvédelem feladata a különleges oltalmat igénylő településszerkezeti, település- és utcaképi, építészeti, történeti, képző- és iparművészeti, műszaki- ipartörténeti szempontból védelemre érdemes területek, épület-együttesek, építmények, épületrészek, köz- és műtárgyak, számbavétele, meghatározása, nyilvántartása, dokumentálása, valamint a nyilvánossággal történő megismertetése.

4. A rendelet alkalmazása

4. §

A településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről,

valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet, valamint a településkép védelméről szóló törvény reklámok közzétételével kapcsolatos rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 104/2017. (IV.28.) Kormányrendelet előírásait az e rendeletben foglalt kiegészítésekkel és eltérésekkel együtt kell alkalmazni.

II. FEJEZET ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEK

5. §

A rendelet alkalmazásában:

1. **áttört kerítés:** Olyan kerítés, amelynél a tömör felületek aránya a kerítés teljes felületének 50%-át nem haladja meg, és az egybefüggő tömör felületek külön-külön nem érik el a kerítés teljes hosszának 10%-át, valamint a kerítés lábazatának magassága nem haladja meg az 50 cm-t;
2. **cégér:** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 2. § 1b. pontjában meghatározott fogalom;
3. **cégtábla, cégfelirat:** a rendeltetési egység megnevezését (nevét), funkcióját, tulajdonosát, elérhetőségét, nyitva-tartását tartalmazó, az egységet magába foglaló épületen vagy az azzal érintett telken létesített világítás nélküli tábla, vagy legfeljebb 10 szóból álló világítás nélküli áttört vonalszerű felirat;
4. **citylight:** önálló fényforrással rendelkező, rendszerint utasváró átlátszó felületei közé helyezett reklámok elhelyezésére szolgáló, legfeljebb 2 m² felületű reklámhordozó;
5. **címtábla, címfelirat:** a gazdasági társaságokról szóló törvény hatálya alá nem tartozó szervek (jellemzően: költségvetési szervek, alapítványok, egyesületek, egyéb társadalmi szervek, egyházak) megnevezését, jelképét, lógóját, címerét – vagy ezekkel egy tekintetbe eső jellemző ismertetőjegyét – valamint egyéb adatait feltüntető világítás nélküli tájékoztató tábla, vagy legfeljebb 10 szóból álló világítás nélküli áttört vonalszerű felirat;
6. **építmény:** az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2. § 8. pontjában használt fogalom;
7. **építményrész:** minden olyan építményszerkezet, műszaki alkotás, berendezés, eszköz, információhordozó, kiegészítő elem, egyéb műszaki berendezés, amely az építmény közterületről látható homlokzatának vizuális megjelenését befolyásolja;
8. **fényreklám:** saját fényforrással rendelkező, egy vagy többoldalú, világító reklámhordozó (pl. reklámdoboz, fénycsőreklám, futófény, led panel, videófal, monitor, stb.), mely állandó, vagy váltakozó fénykibocsátású;
9. **földszínek:** (más néven terraszínek) tört, sötét, meleg színek, melyek színtartománya a vörös-narancs-sárga-zöldessárga;
10. **információs vagy más célú berendezés:** olyan önálló tartószerkezetű, más építménytől függetlenül elhelyezett, legfeljebb 4,0m² felületű, legfeljebb 3,0 m szerkezeti magasságú, világítás nélküli egy-vagy kétoldalas faanyagú tábla, amely részben reklámnak nem minősülő információs cél vagy egyéb cél megvalósításával

- közérdeket is szolgál és hasznosítható felületének legfeljebb kétharmadán tehető közzé reklám.
11. **közterület:** közhasználatra szolgáló minden állami vagy önkormányzati tulajdonban álló földterület;
 12. **megállító reklámhordozó:** valamely vállalkozás tevékenységéhez kapcsolódó, közvetlenül a vállalkozás bejáratánál, a terasz területén vagy annak határán a nyitvatartási idő alatt elhelyezett, egy- vagy kétoldalas mobil hirdetőeszköz, egyéb eszköz;
 13. **pasztel szín:** a színek nagyon világos és kis telítettségű árnyalatai, melyeknek (a szín mellett) csak fehértartalma van, fekete nincs;
 14. **plakát:** a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 11/F §-a szerinti fogalom;
 15. **reklám:** a gazdasági reklámtevékenységről szóló törvény szerinti gazdasági reklám, kivéve: cégér; kirakat; járművön elhelyezett reklám; ingatlanon elhelyezett elidegenítésre vonatkozó ajánlati felhívás (hirdetés);
 16. **reklámháló (építési reklámháló):** a településkép védelméről szóló törvény reklámok közzétételével kapcsolatos rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 104/2017. (IV.28.) Korm. rendelet 1. §-a szerinti fogalom;
 17. **reklámhordozó:** a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 11/F §-a szerinti fogalom.

III. FEJEZET A HELYI VÉDELEM

5. A helyi építészeti és természeti örökség védettségi kategóriái

6. §

- (1) A helyi védelem: a település és környezetének egészére vagy összefüggő részére [helyi területi védelem], valamint egyes építményeire, ezek részleteire [helyi egyedi védelem] terjedhet ki.
- (2) A helyi területi védelem:
 - a) a településszerkezetre (utcahálózat, telekszerkezet, beépítési mód, az építési vonal, településszerkezeti szempontból jelentős zöldterület vagy növényzet),
 - b) a településképre (külső településkép, belső településkép, utcakép),
 - c) a település táji környezetére (a település megjelenése a tájban, hagyományos művelési mód, növényzet és természetes környezet),
 - d) településkarakterre (a településszerkezet, a településkép elemei, formái, anyagai, színvilága együttesen) terjed ki.
- (3) a helyi területi védelem a műemléki környezetet (MK) közvetlenül határoló terület, valamint a műemléki jelentőségű terület (MJT) közvetlen környezetének védelmére is kiterjeszhető.
- (4) A helyi területi védelem az épített környezet olyan összefüggő részére terjed ki, amely a jellegzetes településszerkezet történelmi folyamatosságát dokumentálja, az olyan térre,

utcára, utcaszakaszra, ahol a település és a környék arculatát meghatározó építmények együttest alkotnak. A településszerkezeti helyi területi védelem magába foglalja a településszerkezet, településkép elemeit, formáit, a jellegzetes építési anyagokat, a terület meghatározó színvilágát, valamint kiterjed a helyi jelentőségű közterületek felületeire is. A településszerkezeti helyi területi védelem magába foglalja továbbá az utcahálózat, telekszerkezet, beépítési mód, a jellegzetes építési vonal védelmét is.

(5) A helyi egyedi védelem:

- a) építmény (épület és műtárgy), építmények együttesének egészére, vagy valamely részletére (anyaghasználat, szerkezet, színezés stb.),
- b) az építményhez tartozó földrészletre és annak jellegzetes növényzetére,
- c) szobor, képzőművészeti alkotás, utcabútor védelmére,

(6) A helyi védelem kategóriái:

- a) E1 teljes védelem,
- b) E2 tömeg, megjelenés védelme,
- c) E3 homlokzati védelem,
- d) E4 épületszerkezeti kialakítás védelme,
- e) E5 homlokzati díszítő elem védelme,
- f) E6 belső építészeti érték védelme,
- g) E7 műalkotás (utcabútor, szobor, stb.) védelme

(7) Az Önkormányzat által helyi védelem alá helyezett és épített környezeti értékek felsorolását a 2. melléklet szerinti értékleltár tartalmazza.

6. A helyi védelemre vonatkozó általános szakmai követelmények

7. §

- (1) A helyi védelem alatt álló objektum tulajdonosa, használója köteles a jó műszaki állapot fenntartásának törvényes kötelezettségén belül a védett építészeti érték eredeti megjelenését az e rendeletben előírt módon megőrizni, illetve rongálódás esetén helyreállítani.
- (2) A helyi védelem alatt álló értéket nem veszélyeztetheti, településképi vagy műszaki szempontból károsan nem befolyásolhatja az adott építészeti örökségen vagy közvetlen környezetében végzett építési tevékenység, területhasználat.
- (3) Helyi egyedi védelem alatt álló épület csak a védelem megszüntetése után bontható le.

7. A helyi egyedi és területi védelem alá helyezési eljárás

8. §

- (1) A helyi védettség alá helyezésről, annak megszűnéséről, a települési főépítész véleménye alapján, Kunhegyes Város Önkormányzat Képviselőtestülete (a továbbiakban: Képviselőtestület) dönt.
- (2) A helyi védelem feladatait a települési önkormányzat képviselő- testülete a Kunhegyesi Polgármesteri Hivatal Építési Hivatalának bevonásával, a települési főépítész, a helyi társadalmi-, civil- és egyéb szervezetek véleményének kikérésével a Települési Értéktár Bizottság javaslata alapján látja el.
- (3) A helyi védetté nyilvánításról vagy annak megszüntetéséről, továbbá a védettséggel összefüggő korlátozásokról és kötelezettségekről és támogatásokról a települési főépítész véleményének figyelembevételével a polgármester javaslata alapján a Képviselőtestület településképi rendelettel, rendelet módosítással dönt.
- (4) A helyi védelem alá helyezésről szóló önkormányzati döntés szakmai megalapozására a hatályos szabályozási terv (rendezési terv) értékvédelmi munkarésze szolgál alapul. A helyi védetté nyilvánítás szakmai előkészítésébe a települési főépítészt be kell vonni, amennyiben a védelem tárgya nem része az érvényes rendezési terv értékvédelmi munkarészenek.
- (5) Helyi érték védetté nyilvánítására, vagy a védelem törlésére bármely jogi vagy természetes személy, településrendezési terv keretében, vagy önállóan készített örökségvédelmi hatástanulmány és önállóan készített értékvizsgálat alapján is javaslatot tehet, melyet a jegyzőnél kell benyújtani. A javaslatnak az alábbiakat kell tartalmaznia:
 - a) a javasolt vagy érintett érték megnevezése,
 - b) a javasolt vagy érintett érték helyének meghatározása (utca, házszám, helyrajzi szám), egyértelműsítés érdekében szükség esetén helyszínrajzi ábrázolással,
 - c) a javaslattevő természetes vagy jogi személy, ez utóbbi esetén a képviselet igazolása, a képviselő megnevezése, elérhetősége,
 - d) a javasolt vagy érintett érték fotódokumentációja, leírása, ismertetése,
 - e) a helyi védelem kategóriája
 - f) a védetté nyilvánításra vagy a védelem megszüntetésére vonatkozó javaslat szakmai indoklása.
- (6) A helyi védetté nyilvánítással kapcsolatos előzetes egyeztetést és eljárást a Kunhegyesi Polgármesteri Hivatal Építési Hivatala folytatja le.
- (7) A helyi védelem alá helyezés, illetve megszüntetési eljárás kezdeményezését a helyben szokások módon közzé kell tenni 30 napra.
- (8) A javaslattal érintett érték tulajdonosait írásban értesíteni kell a kezdeményezésről. Amennyiben az értesítés az érintettek felkutatása miatt aránytalanul nagy nehézségekbe ütközne, az értesítés közhíreléssel is történhet. Amennyiben az érintett ingatlant használó nem azonos az ingatlan tulajdonosával, a használó értesítése a tulajdonos útján történik.
- (9) A védetté nyilvánítást megelőzően a védelemre javasolt értékről értékvédelmi vizsgálatot kell készíttetni, melynek elkészítéséről a Képviselőtestület gondoskodik, de annak költségeit a kezdeményezőre átháríthatja.
- (10) Nem kell ismételt értékvédelmi vizsgálatot készíttetni azon helyi értékek vonatkozásában, melyekről a hatályos településrendezési terv készítése keretében már készült ilyen tartalmú értékvédelmi vizsgálat.

- (11) Az értékvédelmi vizsgálat során, a védelem alá helyezendő védett értékről részletes dokumentációt kell készíteni, amely fotódokumentációból, leírásból, fellelhető archív dokumentumokból áll. Ezen dokumentációhoz kell csatolni az értékvédelmi vizsgálat során esetleg keletkező szakvéleményeket is.

8. A helyi egyedi és területi védelem megszüntetése

9. §

- (1) Helyi védettség megszüntetése akkor kezdeményezhető, ha a védettséget alátámasztó indokok már nem állnak fenn: a védett tárgy természeti katasztrófa során megsemmisült, vagy a védett érték helyreállíthatatlanul megrongálódott.
- (2) A helyi védelem alá helyezés, illetve annak megszüntetése tényét a polgármester közli a védett érték tulajdonosával, vagy tulajdonosaival, az ingatlant érintő közművek tulajdonosaival, a védetté nyilvánítás kezdeményezőjével, a védettség megszüntetésének kezdeményezőjével, a területileg illetékes építésügyi hatósággal, örökségvédelmi hivatallal és az ingatlan nyilvántartási bejegyzés érdekében a területileg illetékes földhivatallal. A bejegyzés esetleges elmaradása a védettség hatályát nem érinti. A védelem megszüntetését ki kell hirdetni, és erről az érdekelt civil szervezeteket is tájékoztatni kell.
- (3) A védettség megszüntetésére akkor kerülhet sor, ha a védetté nyilvánított helyi érték
- a) megsemmisül,
 - b) életveszélyessé válik, és az eredeti állapotba történő visszaállítása aránytalanul magas költséggel járna, illetve állapota visszafordíthatatlanul károsodik,
 - c) a védelem alapját képező értékei helyreállíthatatlanul elvesztek, vagy a védelemmel összefüggő szakmai ismérveknek már nem felel meg,
- (4) A védettség megszüntetésére irányuló javaslat melléklete az állapotrögzítő dokumentáció, amely tartalmazza:
- a) az érintett elem helyszínrajzát,
 - b) épület, vagy építmény esetén a felmérési tervet (alaprész minden szintről, metszetek, homlokzatok, műszaki leírás), tájérték esetén a természeti tényező ismertetését
 - c) fotódokumentációt,
- (5) A védettség megszüntetésére irányuló eljárásban a védetté nyilvánításra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

9. A helyi védett értékek nyilvántartása

10. §

- (1) A védetté nyilvánított helyi értékek nyilvántartása tartalmazza a védetté nyilvánított helyi érték:
 - a) megnevezését
 - b) pontos helyét (utcanév, házszám, helyrajzi szám)
 - c) állapotát befolyásoló átalakításokat, tevékenységeket történeti sorrendben,
 - d) fotókat.
- (2) A helyi védelemre kijelölt értéket meg kell jelölni, mely táblával történik. A jelölő táblán fel kell tüntetni a helyi védelem tényét és elrendelésének időpontját. A tábla felirata: „helyi védett érték” vagy „helyi védettségű épület”, vagy helyi védett terület „Védetté nyilvánította Kunhegyes Város Önkormányzata – dátum”. A megjelölést a tulajdonos a hatályos jogszabályok alapján tűrni köteles. Ez alól kivételek a szobrok, a köztéri műalkotások, illetve az emléktáblák. A jelzés elhelyezéséről és fenntartásáról Kunhegyes Városért Közalapítványa gondoskodik, a védett objektum tulajdonosának előzetes – írásban történő – értesítése mellett.
- (3) A tábla kihelyezése előtt az épület, vagy terület tulajdonosát a kihelyezésről értesíteni kell, amelyet az épület építészeti elemeihez igazodóan, annak jól látható részén kell elhelyezni.

10. A helyi védett értékek fenntartása

11. §

- (1) A védetté nyilvánított helyi érték fenntartása a tulajdonos feladata, ő köteles az érték jó karbantartásáról gondoskodni. Felújítás, korszerűsítés esetén a jelen rendeletben foglalt részletes előírásokat be kell tartani.
- (2) Az eredeti rendeltetésnek megfelelő használatot előtérbe kell helyezni. A használat a védett értéket nem veszélyeztetheti.
- (3) A helyi védett érték tulajdonosa a tulajdonviszonyokban, a kezelőben és a használóban történt változásokat a jegyzőnek a változástól számított 30 napon belül köteles írásban jelezni.

11. A helyi védett értékekre vonatkozó egyedi építészeti követelmények

12. §

- (1) A helyi egyedi védelem körébe tartozó épületeken, épületrészekben, építményeken külső vagy belső felújítási, bővítési, bontási munkát, továbbá olyan beavatkozást, amely azoknak megjelenésére bármilyen hatással van, csak jelen rendeletben foglaltak betartása mellett szabad végezni.

- (2) A bővítésnek a védett épület formájával, szerkezetével, anyagával összhangban kell lennie.
- (3) A helyi egyedi védett épületeket, építményeket a hagyományos építészeti tömegükben meg kell őrizni. A védett épületek eredeti tetőformája megtartandó.
- (4) A tetőhéjazat, az eredetihez hasonló színű, mintázatú és anyagú új építőanyaggal felváltható.
- (5) A megfelelő homlokzati tagozatok megtartandók vagy esetlegesen fellelhető korábbi hiteles dokumentumok alapján eredeti formájukban visszaállíthatók.
- (6) A homlokzat burkolatai eredeti állapotra, vagy annak hatását keltve korszerű anyagok használatával cserélhetők.
- (7) A homlokzat színezését az eredeti állapotnak megfelelően kell meghatározni.
- (8) Az eredeti építőanyagok az eredetihez hasonló megjelenést adó korszerű anyagokkal felválthatók, de az anyagszerűség megtartása alapkövetelmény.
- (9) A helyi egyedi védett épületekben belső átalakítási, korszerűsítési, felújítási munkák lehetőleg az eredeti szerkezet és a belső értékek megtartásával végezhetők.
- (10) A helyi egyedi védett épületen/építményen csak a látványt nem zavaró hatású antenna, hírközlési egység, illetve megújuló energiafelhasználás eszközei (pl. napelem) helyezhető el.
- (11) A helyi egyedi védett épületen/építményen klíma- vagy légtechnikai berendezés, új parapet fűtőberendezés egysége, látható módon, védett utcai homlokzaton nem helyezhető el.
- (12) A helyi egyedi védett népi/képzőművészeti alkotásokat, emléktáblákat az eredeti állapotnak megfelelő formában és anyaggal az eredeti felállítási helyükön, amennyiben erre nincs lehetőség, úgy arra megfelelő helyen (pl.: múzeum, temető) kell fenntartani. A közterületen lévő ilyen jellegű védett objektumok karbantartásáért Kunhegyes Városért Közalapítvány, mint a közterület fenntartója felel.

12. A helyi védett értékek bontása

13. §

- (1) Helyi egyedi védett érték csak a védettség törlése után vagy az életveszélyessé nyilvánítás esetén bontható el, a hatályos építésügyi jogszabályok figyelembevételével.
- (2) A bontást megelőzően, a helyi védett érték tulajdonosának kötelessége a jegyző értesítése és a védett érték felmérése és fotódokumentációjának elkészíttetése.
- (3) Amennyiben a védett érték a bontást követően nem kerül visszaépítésre és a bontás során egyes elemei megmenthetőek, illetve méretei megengedik és arra a tulajdonos nem tart igényt, úgy azt helyi értékmegőrzésre be kell szállítani.

IV. FEJEZET TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

14. Településképi szempontból meghatározó területek megállapítása

14. §

- (1) A településszerkezet, településkarakter, tájképi elem és egyéb helyi adottság alapján a településképi szempontból meghatározó területek térképi lehatárolását a belterületre vonatkozóan e rendelet 1. melléklete tartalmazza, külterületen a kihirdetett magasabb szintű jogszabályok tartalmazzák.
- (2) Településképi szempontból meghatározó terület:
 - a) belterületen:
 - aa) Településközpont településrész
 - ab) Történelmi településrész

15. Településképi szempontból meghatározó belterületi területekre vonatkozó építészeti követelmények

15§

- (1) Új lakóépület építése esetén csak magastető alkalmazása lehetséges, 30- 45°-os tetőhajlásszöggel.
- (2) Új lakóépület építése, meglévő lakóépületek héjazatának cseréje során nem megengedett a hullámpala, műanyag hullámlemez, trapézlemez, valamint a bitumenes hullámfedés. Lakóépületeknél zöld és kék tetőszín nem megengedett.
- (3) A lakó- és középületek külső homlokzati felületképzésénél – a téglahomlokzatú épületek kivételével – csak pasztell színek alkalmazhatók, élénk színek csak kiegészítő színeként alkalmazhatók.
- (4) Az épület szélességének, hosszanti méretének, arányainak megválasztása során el kell érni, hogy az a környezet kialakult állapotához igazodjon.
- (5) Az építési telken tervezett építési tevékenység a településképbbe illesztés biztosításához, igazodjon a környezetében lévő
 - a) tetőidomokhoz, azok formáihoz, az épület főgerinc irányokhoz;
 - b) kialakult párkánymagasságokhoz;
 - c) tetőfelépítmények jellegéhez, arányaihoz;
 - d) homlokzati arányokhoz, tömegarányokhoz.
- (6) Az egyedi homlokzatkialakítás során is az illeszkedés szabályait kell betartani, az alábbiak figyelembevételével:

- a) Az illeszkedés érdekében a településrészen jellemző homlokzati nyílások arányrendszere, teljes homlokzati felülethez való aránya, a homlokzati díszítő elemek és tagozatok, továbbá színezés veendő figyelembe.
- b) A tetőszerkezet kialakítása, hajlásszöge, a tetőgerinc magassága, tetőfelépítménye, anyaghasználata, annak színhasználata a környezet adottságaihoz illeszkedjen, akár lépcsőzetes magasságok alkalmazásával is.
- c) Az épület-ornamentika (díszítőelemek), anyaghasználat, homlokzati felületi megjelenés tekintetében az épülethez legyen arányos, illetve illeszkedő a környezetéhez.
- d) Magastetős épületen, utcaképben megjelenő napelem, napkollektor a tetősíktól eltérő hajlásszögben nem helyezhető el. Lapostetős épületen utcaképben megjelenő napelem, napkollektor takarás nélkül nem helyezhető el.

16. Egyes sajátos építmények, műtárgyak elhelyezése településképi szempontból meghatározó területeken

16. §

- (1) Épületen, építményen, előkertben az energiafogyasztást mérő berendezések és gépészeti berendezések takarás nélkül nem helyezhetők el, továbbá műemléki környezetben lévő épület utcafronti homlokzatán, csak a műemléki érdeksérelem nélkül helyezhető el.
- (2) Épületeken antenna, hírközlési berendezés – a hátsókertre néző homlokzat kivételével - nem helyezhető el.
- (3) A bejárat elő lépcső, az akadálymentesítésre szolgáló építményt (rámát és elemeit), közterületbe nyúló épületrészt és az utcai kerítést nem lehet úgy kialakítani, hogy az a kapcsolódó közterület funkcionális használatát akadályozza, és ne igazodjon annak használatához.
- (4) Épületeken klímaberendezés közterületről is látható egysége nem helyezhető el.
- (5) A teljes település ellátását biztosító felszíni energiaellátási és elektronikus hírközlési sajátos építmények, műtárgyak elhelyezésére elsősorban alkalmas terület a külterület nem védett területei.
- (6) A teljes település ellátását biztosító felszíni energiaellátási és elektronikus hírközlési sajátos építmények, műtárgyak elhelyezésére nem alkalmas terület a külterület védett területei, a településképi szempontból meghatározó területek.

17. Településképi szempontból meghatározó külterületi területekre vonatkozó építészeti követelmények

17. §

- (1) A táj értékeinek megfelelő beépítési mód biztosítása érdekében, az épületek, építmények szabadon álló építési módban, telepszerűen helyezendők el. A telepszerű elhelyezésen belüli épület összeépítések csak technológiával igazolt módon és esetben lehetséges.

- (2) Építmények tájba illesztésének biztosítása érdekében:
- a) az újonnan kialakításra kerülő termelő, tároló és állattartó épületek hosszúkasan nyújtott tömeggel, magastetős kialakítással kell kialakítani. Ettől eltérni csak technológiával igazolt módon és esetben lehetséges.
 - b) az ipari funkciójú épületek esetén az egyszerű ipari formák alkalmazása az elsődleges, ezen belül a nagyfeszítávú ipari csarnoktól a félnyeregvetős és lapostetős kialakítású egyedi szerkezet is építhető.
- (3) Szociális, iroda, lakó és szállás épületek modern építészeti anyag és tömegkialakítással is építhetők. A manzárd tető kialakítás nem lehetséges.
- (4) A majorsági/mezőgazdasági üzemi területeken a szélvédelem és a táji látványvédelem biztosítása érdekében az ingatlan határokon védőfásítás szükséges.

V. FEJEZET

REKLÁMOKRA, REKLÁMHORDOZÓKRA VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOK

18. A reklámok, reklámhordozók és cégek elhelyezésére vonatkozó településképi szabályok

18. §

- (1) A rendelet hatálya alá tartozó területen reklámok, reklámhordozók és cégek csak a jelen rendeletben előírt célra és módon, településképi bejelentési eljárás lefolytatását követően helyezhető el, a településképi védelméről szóló törvény reklámok közzétételével kapcsolatos rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 104/2017.(IV.28.) Kormányrendelet 1. és 2. mellékletei által meghatározott területfelhasználású területen és módon.
- (2) Kunhegyes város közigazgatási területén, a város szempontjából jelentős kulturális, sport, kereskedelmi, szolgáltató programokról, rendezvényekről való tájékoztatás, figyelemfelhívás érdekében évente legfeljebb összesen 12 naptári hét időszakra elhelyezhető:
- a) közterületeken, intézményi épületeken molinó (az adott rendezvény időtartalmára);
 - b) intézmények területén hirdetőtábla, hirdetőoszlop, megállító tábla, plakát.

19. A reklámok, reklámhordozók és cégek elhelyezése közterületen és a közterületről látható magánterületeken

19. §

- (1) A településképi védelme érdekében Kunhegyes város közigazgatási területén lévő közterületeken, valamint a közterületről látható magánterületeken reklám és reklámhordozó csak az alábbiak betartása mellett helyezhető el:
- a) a város területén az épületek tetőzetén reklámhordozók, fényreklámok nem helyezhetők el.

- b) a helyi építési szabályzat által lehatárolt műemléki környezetben reklám közzétételére kizárólag az örökségvédelmi hatóság által jóváhagyott utcabútor használható.
 - c) plakát max. 9 m² felület lehet.
 - d) az utcabútoron reklámelhelyezésre igénybe vehető felület meghaladhatja a 11 m²-t.
 - e) reklámtábla, reklámhordozó és egyéb reklámcélú berendezés közvilágítási-, elektromos- és távközlési oszlopon csak az adott szolgáltató előzetes engedélyével helyezhető el, az önkormányzati rendelet szerinti közterület használati díjak megfizetése mellett.
 - f) közút lakott területén kívüli szakasza mellett nem lehet reklámtáblát, reklámhordozót elhelyezni.
 - g) vasúti átjáró mellett a rálátási háromszög területén az út és a vasút szintjétől számított 50 cm-nél magasabb reklámhordozót, építményt elhelyezni tilos.
 - h) plakát elhelyezéséhez a tulajdonos, bérlő, vagy kezelő előzetes hozzájárulása szükséges
 - i) a reklám felirat típusának elsősorban az épület, vagy építmény homlokzatának stílusához kell alkalmazkodnia, vagy az illeszkedés elvét követnie.
 - j) állandó vagy váltakozó tartalmú hirdetések belülről vagy kívülről megvilágított, ún. fényreklám alkalmazását mellőzni kell a forgalmas csomópontoknál a balesetmentes közlekedés érdekében,
 - k) temető ingatlan telekhatárán, kerítésén reklám elhelyezhető a kegyeleti magatartás, reklámtartalom betartása mellett.
 - l) Reklámcélú védőháló, illetve ponyva – az építés, felújítás ideje alatt, de legfeljebb 6 hónapos időtartamra - épületállványon elhelyezhető, amennyiben azt más jogszabály nem tiltja. A felületen továbbá az építkezésre vonatkozó tájékoztatás, épületterv, látványterv tüntethető fel.
 - m) Építési reklámháló kihelyezése az építési tevékenység időtartamára településképi bejelentési eljárás lefolytatását követően lehetséges
- (2) Az (1) bekezdésben meghatározott követelmények teljesülését a települési főépítész szakmai véleménye alapján a polgármester vizsgálja.
- (3) Az épületeken elhelyezhető reklámhordozó felülete rikító színű, káprázást okozó, illetve fényvisszaverő kialakítású nem lehet, az összképben zavaró hatás nem engedhető meg.

20. A reklámok, reklámhordozók és cégek elhelyezése helyi védett építmények esetében

20. §

Az önkormányzati rendelet alapján helyi védett építményen, annak közterületről látható homlokzatán:

- a) cégfeliratot, üzletmegnevezést és egyéb reklámfeliratot különálló, az építészeti tagozatok nagyságrendjével összehangolt tábla, vagy különálló betűk felszerelésével, vagy az erre alkalmas homlokzatmezőkben való felfestéssel oly módon szabad megvalósítani, hogy a felirat ne takarjon el építészeti tagozatot;
- b) a felirat betűtípusának az épülethomlokzat stílusához kell igazodnia;

- c) felirati tábla csak a bejárat mellett szerelhető fel;
- d) konzolos cégéerként az adott épülethez megtervezett és elkészített szerkezet alkalmazható, de nem szerelhető fel a homlokzathoz véleményezés nélkül valamely cég, üzletlánc tipizált reklámhordozója;
- e) fényreklám alkalmazása nem megengedett.

VI. FEJEZET TELEPÜLÉSKÉP- ÉRVÉNYESÍTÉSI ESZKÖZÖK

21. Településkép- védelmi tájékoztatás és szakmai konzultáció

21. §

- (1) A településkép-védelmi tájékoztatás és szakmai konzultáció kötelező minden olyan építési tevékenység esetén, mely a lakóépület építésének egyszerű bejelentéséről szóló 155/2016. (VI. 13.) Kormányrendelet hatálya alá esik és helyi védett, vagy településképi szempontból meghatározó területen található.
- (2) A településkép-védelmi tájékoztatást és szakmai konzultációt legalább 8 nappal az építési tevékenység tervezett megkezdése előtt, illetve a településkép – védelmi tájékoztatás és szakmai konzultáció kezdeményezésének írásban történő benyújtását követő 8 napon belül le kell folytatni.
- (3) A településkép-védelmi tájékoztatásról és szakmai konzultációról a Kunhegyesi Polgármesteri Hivatal Építési Hivatala az emlékeztetőt készíti.
- (4) A településkép-védelmi tájékoztatás és szakmai konzultáció díjmentes.
- (5) Törekedni kell a védelem alapját jelentő tömeg, tetőforma, homlokzati jelleg (homlokzati nyílásrend, nyílásosztás, díszek, tagozatok, stb.) megtartására. Ezen változtatás csak igen indokolt esetben, megfelelő tervezői alátámasztással, a települési főépítésszel való egyeztetés mellett, a jelen rendelet szerinti követelmények betartása mellett valósítható meg.

22. Településképi bejelentési eljárás

22. §

- (1) Az építésügyi hatósági engedélyezéshez nem kötött építési- kivitelezési munkák, valamint Kunhegyes teljes közigazgatási területén reklámok, illetve hirdetőberendezések elhelyezése esetén a településképi követelmények megállapítása érdekében Kunhegyes Város Önkormányzat polgármestere (a továbbiakban: polgármester) településképi bejelentési eljárást folytat le.
- (2) A településképi bejelentési eljárást az ügyfél írásbeli bejelentés formájában a polgármesternek címezve, a Kunhegyesi Polgármesteri Hivatal Építési Hivatalában kell kezdeményezni.
- (3) A településképi bejelentési eljárásban a településképi követelmények érvényre juttatása céljából, a polgármester kikéri a települési főépítész szakmai véleményét.

- (4) A településképi bejelentési eljárás alapján a tervezett tevékenység megkezdhető, ha ahhoz más hatósági engedély nem szükséges, és a polgármester a tevékenység végzését a bejelentést követő 15 napon belül nem tiltja meg.
- (5) A polgármester településképi bejelentési eljárás alapján hozott döntésével szemben Kunhegyes Város Önkormányzat Képviselő- testületéhez lehet fellebbezni.

23. Településképi véleményezési eljárás

23. §

- (1) A polgármester az építésügyi engedélyezési eljárást megelőzően, a településképi követelmények teljesítésével kapcsolatban településképi véleményezési eljárást folytat le.
- (2) A településképi véleményezési eljáráshoz az ügyfél írásbeli megkeresést, kérelmet nyújt be a polgármesterhez címezve, a Kunhegyesi Polgármesteri Hivatal Építési Hivatalához.
- (3) A polgármester településképi véleményének kiadásához kikéri a települési főépítész szakmai véleményét.
- (4) Amennyiben a polgármester a kérelem beérkezését követő 15 napon belül nem nyilvánít véleményt, hozzájárulását megadottnak kell tekinteni.

24. Településképi bejelentési és településképi véleményezési eljárás közös szabályai

24. §

A polgármester településképi véleményét, az alábbi helyi sajátosságok figyelembevételével hozza meg:

- a) a kialakult utcahálózat, a beépítés módja, meglévő utcakép fennmaradásának érvényesülése;
- b) a tervezett reklám, reklámhordozó és cégér esztétikus kialakítása, tömegformálása, homlokzat képzése és színezése.
- c) A városközpont és történelmi településrészben új épület elhelyezési során az épület/épületrész kialakítására vonatkozóan: világos pasztell falszín, világos lábazatburkolat, magastetős kialakítás, piros cserépfedés engedélyezett, a meglévő épület tömegformálásának figyelembevétele mellett.
- d) az épületek építészeti megjelenése a kialakult beépítésnek megfelelően környezetbe illő legyen, a fellelhető stílusjegyeket hordozza, hagyományos építőanyagok felhasználásával (tégla, cserépfedés, stb.) készüljön.

25. §

- (1) Az önkormányzati rendelet alapján helyi védett építményen, annak közterületről látható homlokzatán reklám, reklámhordozó és cégér elhelyezése esetén a polgármester az alábbiakat vizsgálja:

- f) cégfeliratot, üzletmegnevezést és egyéb reklámfeliratot különálló, az építészeti tagozatok nagyságrendjével összehangolt tábla, vagy különálló betűk felszerelésével, vagy az erre alkalmas homlokzatmezőkben való felfestéssel oly módon szabad megvalósítani, hogy a felirat ne takarjon el építészeti tagozatot;
- g) a felirat betűtípusának az épülethomlokzat stílusához kell igazodnia;
- h) felirati tábla csak a bejárat mellett szerelhető fel;
- i) konzolos cégéreként az adott épülethez megtervezett és elkészített szerkezet alkalmazható, de nem szerelhető fel a homlokzathoz véleményezés nélkül valamely cég, üzletlánc tipizált reklámhordozója;
- j) fényreklám alkalmazása nem megengedett.

25. A településképi kötelezés

26. §

- (1) A polgármester a településképi követelmények teljesítése érdekében - hivatalból, vagy kérelemre – ellenőrzést követően településképi kötelezést rendelhet el.
- (2) A rendeletben foglalt településképi követelmények megsértése, a településképi bejelentési eljárás kezdeményezésének elmulasztása, valamint a településképi bejelentési eljárás során meghozott döntésben foglaltak megszegése esetén a polgármester felhívja az ingatlan birtokosa, használója, vagy kezelője, ezek hiányában tulajdonosa (továbbiakban együtt: ingatlantulajdonos) figyelmét a jogszabálysértésre, és megfelelő határidőt biztosít a jogszabálysértés megszüntetésére.
- (3) A településképi kötelezés építmény, építményrész felújítása, átalakítása, vagy elbontása kötelezettség lehet.
- (4) A polgármester a kötelezési eljárásban az érintett ingatlan tulajdonosát - a helyi építészeti értékek, a településképi védelme érdekében - az ingatlan beépítésére, építmény, építményrész felújítására, átalakítására vagy elbontására, az ingatlan növényzettel való beültetésére kötelezheti, melyet határozatban rögzít.
- (5) A polgármester a határozatban foglaltak be nem tartása esetén figyelmeztetést tartalmazó felszólító levelet küld az érintettnek.

26. A településképi kötelezettség elmulasztása esetén irányadó szankciók

27. §

- (1) Amennyiben a felszólításra az elkövető 8 napon belül nem reagál, a polgármester településképi bírságot szabhat ki.

- (2) A településképi bírság összege:
- helyi védett utcaképet, vagy helyi védett egyedi építészeti értéket érintő mulasztás esetén minimum 5000 forint; maximum 200 000 forint,
 - településképi szempontból meghatározó területet érintő mulasztás esetén minimum 5000 forint; maximum 150 000 forint,
 - reklámhordozókra és egyéb műszaki berendezésekre vonatkozó mulasztás esetén minimum 5000 forint; maximum 100 000 forint.
- (3) A kötelezettség érvényesítésére a közigazgatási végrehajtás szabályait kell alkalmazni, ha annak önkéntes teljesítése elmaradt.
- (4) A polgármester elrendeli a településképet rontó reklámok, reklámhordozók és cégek megszüntetését, és a reklám elhelyezője kártalanítási igény nélkül köteles azt elbontani, ha:
- a települési főépítész szakmai véleménye alapján nem javasolt;
 - a reklámozott vállalkozás megszűnt;
 - lejárt, idejélmúlt a reklám, vagy műszakilag kifogásolható állapotba került;
 - nincs érvényes – külön önkormányzati rendelet szerinti – közterület-használati megállapodás.
- (5) A reklámokat, reklámhordozókat elsősorban a kihelyező, ha a kihelyező szűnt meg, akkor az köteles eltávolítani 30 napon belül, akinek az érdekében a kihelyezés történt, ezek hiányában az ingatlan tulajdonosa.
- (6) Magántulajdonban lévő ingatlanon elhelyezett reklámhordozók, nem az engedélyeknek megfelelő kivitelezéséből eredő lebontásáért az ingatlan tulajdonosa a reklámhordozó elhelyezőjével egyetemlegesen felelős.

27. Szabálytalanul elhelyezett reklámokra vonatkozó jogkövetkezmények

28. §

- E rendeletben meghatározott kötelezettségek, szabályok betartását helyszíni szemle keretében Kunhegyesi Polgármesteri Hivatal feladattal megbízott köztisztviselője (továbbiakban: köztisztviselő) ellenőrzi.
- Jogsértés esetén a köztisztviselő értesíti a polgármestert és a megyei kormányhivatalt. A szabálytalanul elhelyezett reklámok, reklámhordozók ügyében a megyei kormányhivatal jár el.
- Aki idegen vagyontárgyon a tulajdonos, a bérlő, vagy a vagyongazdálkodási jog gyakorlójának hozzájárulása nélkül plakátot helyez el, tartósan rögzít, közigazgatási bírsággal sújtható, melyet a köztisztviselő szab ki.
- Ha a helyszíni ellenőrzés során a reklámok, reklámhordozók vagy cégek elhelyezésével kapcsolatos jogsértést az elkövető teljes mértékben elismeri, a köztisztviselő helyszíni bírságot szab ki, melynek összege 5 000 forinttól 100 000 forintig terjedhet. A közigazgatási bírság összege 10 000 forinttól 200 000 forintig terjedhet.
- Ha a reklámot kihelyező azonnal eltávolítja a plakátot, a köztisztviselő eltekinthet a közigazgatási bírság, vagy a helyszíni bírság kiszabásától.

- (6) Amennyiben a kötelezett a 27. § szerinti települési kötelezésnek a megadott határidőig nem tesz eleget, úgy a polgármester elrendeli a szabálytalan reklám eltávolítását a kötelezett költségére. A kötelezés végrehajtását a polgármester a Kunhegyes Városért Közalapítvány közreműködésével fogatosítja.

VII. FEJEZET

ÖNKORMÁNYZATI TÁMOGATÁSI ÉS ÖSZTÖNZŐ RENDSZER

28. Helyi védelemmel érintett ingatlanok támogatási rendszere

29. §

- (1) Kunhegyes Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a helyileg védett értékek megfelelő színvonalú fenntartásához és megjelenéséhez a tulajdonosokat – pályázat útján – anyagi támogatásban részesítheti. Ennek mértékét a hatályos költségvetési rendelet tartalmazza. A pályázati eljárásról a Kt. külön határozatban dönt.
- (2) A támogatás odaítéléséről a települési önkormányzat képviselő- testülete dönt.

VII. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

29. Hatályba lépés

30. §

- (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő nap lép hatályba.
- (2) A rendelet előírásait a rendelet hatályba lépésének napján folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell, a településképi törvényben alkalmazott eltérésekkel, valamint Kunhegyes Város Önkormányzat Képviselő- testületének a Helyi Építési Szabályzatról szóló 3/2011.(I.26.) önkormányzati rendeletében foglalt szabályok betartása mellett.

30. Hatályon kívül helyező rendelkezések

31. §

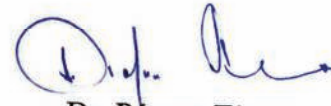
- (1) Hatályát veszti Kunhegyes Város Önkormányzata Képviselőtestületének Kunhegyes város településképi védelméről szóló 2/2018.(II.14.) önkormányzati rendelet.
- (2) Hatályát veszti Kunhegyes Város Önkormányzata Képviselőtestületének a Helyi Építési Szabályzatról szóló 3/2011. (I.26.) számú rendelet:
- a) 11.§ (4) bekezdés k) pontja
- b) 19.§ (2) bekezdés

- c) 23.§ (2) bekezdés
- d) 24.§ (2) bekezdés d), e) pontja
- e) 26.§ (2) és (3) bekezdés

Kelt, Kunhegyes, 2018. április 24.

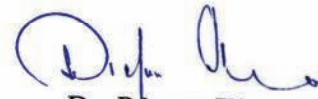

Szabó András
polgármester

Dr. Pénzes Tímea
jegyző

ZÁRADÉK:

Kihirdetve: Kunhegyes Város Önkormányzata Képviselőtestületének 10/2014. (X.22.) önkormányzati rendelet 23. § (1)-(2) bekezdésc alapján: 2018. április hó 25. napján.

Dr. Pénzes Tímea
jegyző

1. melléklet a 8/2018.(IV.25.) sz. önkormányzati rendelethez

Településképi szempontból meghatározó területek

HELYI ÉRTÉKEINK VÉDELME:

a) Műemléki védettség alatt álló épületeink:

- Református Templom

A reformáció szelétől áthatva a kunok is áttértek a protestáns hitre. A XVI. század közepétől a lakosság református lett. Templomunkat 1683-ban a betörő tatár seregek elpusztították, majd 2 évtized elteltével a szerbek tették tönkre. Ezért újat kellett építeni, melyet 1766. májusában szenteltek fel. A XIX. század elején a lakosság száma olyannyira megemelkedett, hogy a folyamatos toldozgatások már nem voltak elegendők. 1826. december 13.-án a „Consistoriális gyűlésen” olyan határozat születik, mely szerint új templomot kell építtetni.

Egy időben két mesterembert is megbíztak a tervek elkészítésével: Grizner Józsefet és Homályossy Ferencet, ez utóbbi tervét fogadták el. A templom kiválasztásakor 2 alternatíva vetekedett egymással: vagy a piactéren (a mai rózsakert helyén), vagy a régi templom alapjaira szerették volna felépíteni. 1827-ben jelölték ki a templom helyét, és el is kezdték a munkálatokat. Az építkezés azonban többször is megakadt különböző okokból: pénz-, eszközhiány, kolerajárvány miatt.

1839-re mégis az a kívánság fogalmazódott meg az emberekben, hogy a Heves – nagykunsági Egyházmegye legnagyobb templomát kell ide építeni két toronnyal. Ezért fel is kérték „Egri Kőműves Streimelvogel Mihály” urat a terv elkészítésére, de a tervező ennek mestere: a nagy Hild József lett. Az új tervek szerint egy kéttornyú, kettős karzat elrendezése és az előbbinél szebb külső és belső esztétikai hatású templom épült. 1847-re az új harangok is elkészültek, így összesen 4 harangot helyeztek el a toronyban, amelyből jelenleg 3 szól. 1848. őszén felszentelték az új templomot és megtartották az első istentiszteletet. Az új templom befejezésének végleges időpontjának az 1859-es évet tekinthetjük, amikor a templom köré a régi templom anyagából magas kökerítést készítettek, amelyet 2001-ben építettek újjá.

A gyülekezet orgonája 1906-ban épült Kerékgyártó István debreceni orgonakészítő mester által, jelenleg 34 regiszteres, és kétmanuál pedálos.

Végezetül 1-2 adat a templom méreteiről: A csillag magassága 47,5 m. A külső hosszúsága: 53 m. A külső szélessége: 24 m. A belső magassága: 26 m. A falak 1 m vastagúak.

A magyarországi református templomok között az egyik legnagyobb. Ülőhelyeinek száma: 1200, befogadó képessége: kb. 5000 fő.

Ma Kunhegyes lakossága 8520 fő, melynek többsége reformátusnak tekinthető. Istentiszteletünk vasárnap délelőtt 9 órakor kezdődik. (FORRÁS: Kunhegyesi Református Egyházközség)

- Zsigmond Ferenc Városi Könyvtár

A Kunhegyes Város Önkormányzata tulajdonában lévő kunhegyesi 447 hrsz-on nyilvántartott Ady E. utca 2. szám alatti ingatlanon található Zsigmond Ferenc Városi Könyvtár épület. A község foterén a templomtól északra elhelyezkedő 1739-ben épült barokk stílusú „T” alaprajzú földszintes magastetős épület. Belseje részben boltíves

födémszerkezetű hasonlóképpen az alatta húzódó pince is. Mindhárom homlokfalát barokkos többszörösen ívelt oromzat díszíti. A köztudatban „Sóház” néven maradt fenn, amely valóságban történetileg nem bizonyítható. Az elmúlt évszázadokban több igen eltérő használatáról van tudomásunk. Legújabb kori történetében 1964-től könyvtár; 1978-1981-es igen jelentős felújítás alkalmával nyerte el mai igen tetszetős belső és azóta már felújításra szoruló külső formáját.

Víg Márta könyvtáros kutatása:

1981. május 22-én került sor a felújított, 389 négyzetméteres községi könyvtár ünnepélyes átadására. Avatóbeszédet mondott Villangó István a Művelődésügyi Minisztérium Közgyűjteményi Főosztályának vezetője. A felújítás 5 millió forintba került. A mendemondával ellentétben egy tudományos munkából megtudhatjuk az épület eredeti rendeltetését is: „...éppen a karcagújszállási városháza építésével egyidejűen (1737) épült fel Kunhegyesen, a község főterén a község háza is, amely „T” alakú fundamentumával, boltíves pincesorával, földszintes felépítményű szobáival, boltíves, árkádos tornácával, három nyeregtetős homlokfalával és oromzatával a korabeli barokk építészet igen szép emléke.” (Kiss József: *A pesti Invalidus Ház jászkunsági földesurasága 1731-1745. Bp. Akad. K., 1992. 99. old.*)

b) Helyi védettség alatt álló épület:

1. Katolikus Templom (hrsz. 2275)

A Kunhegyes, Dózsa Gy. u. 40. szám alatt található római katolikus templom 1817-1820 év között épült. Homályossy Ferenc szolnoki építész tervezte és építette a már 1779 évtől meglévő kápolna bővítésével illetve átépítésével. A templom neoklasszikus stílusú, melyre jellemző, hogy feleleveníti az antik görög-római művészet elemeit.

A templom egyhajós, egyenes szentélyzáródású, egy homlokzati tornyos építmény. Nyugati oldalán sekrestyével. A templom csehboltozattal fedett.

A templom 1832-ben már a mai helyén és készen állt. Pyrker László egri érsek ünnepélyesen szentelte fel, a Szentháromság tiszteletére.

A templom befogadó képessége kb. 800 fő. A torony magassága 27 m, az épület hossza 33m, szélessége 11. m.

A templom teljesen magán viseli Hild József építésének összes jegyeit (-3 boltszakaszos mezővel fedett tér, a szentélyben díszes templomi pad, fa oltár és oltárkép, a kaput közrefogó négy lapos falpillér, az attika feletti félköríves ablakok)

A főoltár két szélén 1-1 térdeplő angyal látható, melyek 1904-ben készültek a Nemes család adományából. A mellékoltár is fából készült. Mária Lourdesi megjelenését ábrázolja. A szószék a nyugati hajóban látható, mely két részből áll. Az üvegablakai a magyar szenteket ábrázolják. Az oltárkép készítőjének neve nem ismert. A falképeket 1905-ben Juranek Antal festette.

A harang szerepe a hívás, figyelmeztetés, és emlékezés. A három díjnyertes harangot Szlezsák László Budapesten készítette 1927-be. 2003 évben újították fel. Orgonáját Ország Sándor építette 1913-ban.

1820 évtől napjainkig 18 plébános állt a kunhegyesi római katolikus hívők szolgálatában.

2. **Kunkapitány Ház** Kunhegyes, Tomaji u. 9. (hrsz. 2427)

A módos gazda lopott tornácos házát az 1880-as években nemzeti Csávás Péter építtette. Vásárlás útján került a burai Szentjóni (tanító) család tulajdonába. Utolsó tulajdonosa Solymossy Lászlóné Szentjóni Ilona volt. Az ő örököseitől vásárolta meg az Önkormányzat az ingatlant. A lakóépület (2 szoba, előszoba, konyha, spájz, nyári konyha, pincehelyiségekből áll. A ház Ilosvai Varga Imre (1813-1866) nagykunkapitány tiszteletére lett berendezve. Három eredeti bútordarabja kiemelt védelmet érdemel: intarzia berakásos páros ágy, sarokszekrény. A helyiségek régebbi, tájjellegű bútorokkal és tárgyakkal lettek berendezve a lakosság adományából. A házához hatalmas udvar tartozik melléképületekkel. Régen azt tartották, hogy akkorának kell az udvarnak lennie, amelyben egy megrakott szekér meg tud fordulni.

3. Kunhegyes Város Önkormányzata tulajdonában lévő kunhegyesi 1511/1 hrsz-on bejegyzett Purgány úton található **Komlósi-féle szélmalom** épület.

A holland típusú, ötszintes szélmalom 1859-ben épült. szélvitorlái a széliránynak megfelelően forgathatók. Az épület vályogszerkezetű, téglaköpeny falas, benne 3 pár kő örölt. A kerek falú, csonkakúp alakú téglaeépítmény adatai Horváth Lajos⁺ szerint a következők: A földszint külső kerülete 32,13 m, az átmérője tehát 10,23 m. A földszinttől a fal magassága 12,07 m, a malomtest felső átmérője 5,91m, a külső-felső-kerületepedig 18,56 m. A falazó téglái 5x30/5,5x6,5 cm méretű. A föld feletti téglasorok száma: 169 sor. A fal vastagsága a földszinten 90 cm, a II. szinten 75 cm, a III. szinten 60 cm, a IV. szinten 45 cm, az V. szinten 30 cm. Egy ilyen szélmalom megépítéséhez 130.000 téglára volt szükség.

Az építője Mohácsi Bálint szélmolnár 1898-ban eladta Lada Mihálynak, aki 1902-ben adta el Komlósi András szélmolnárnak, aki az ötvenes évekig üzemeltette. 1970-ben a Néprajzi Múzeum vásárolta meg az örökösektől azzal a céllal, hogy lebontják és Szentendrén építik fel. Szerencsénkre ez nem történt meg és a város 1990-ben a már igen lepusztult malom épületet visszavásárolta. 1998-tól megkezdtek az épület felújítását a tetőszerkezet teljes felújítását, homlokzat és belső födémelek felújítását. 2005-ben lett felújítva az építmény, de néhány év elteltével vitorláját egy nagy szélvihar megsemmisítette.

4. **Magyar Posta Rt.** tulajdonában lévő kunhegyesi 2345/1. hrsz-on bejegyzett Kossuth Lajos út 37. szám alatti ingatlanon található Postahivatal épület Kossuth utcai homlokzata. Kunhegyesen az 1800-as évek közepétől volt posta, 1888-tól már távirda is működött a Kálvin utcai épületben. A posta szolgáltatások bővülése, küldemények felvétele, továbbítása, fogadása és a kézbesítések kibővülése miatt vált szükségessé új postahivatal megépítése, amely 1928-ban a város főutcáján eklektikus stílusban épület meg, kibővítve postamesteri szolgálati lakással. Többszöri felújítás és bővítés során az eredeti homlokzatot a tulajdonos Magyar Posta jó gazda gondosságával minden esetben megmentette, illetve eredeti állapotában állította helyre.

5. A Kunhegyes Város Önkormányzata tulajdonában lévő kunhegyesi 1963 hrsz-on nyilvántartott **Kossuth Lajos út 43.** szám alatti ingatlanon található Iskola épület. A város főterének déli oldalán található beforduló sarok épület, amely 1912-1913-ban épült 12 tantermes református iskolaként klasszicizáló stílusban. Az avatás 1913. október 16-án volt. Tervezője sajnos jelenleg nem ismert. Építője Azarik János kőművesmester. Az épület a térfalat 75 m hosszan határolja, illetve a Kossuth utca vonalvezetését is kijelöli, meghagyva a hagyományosan kialakult beépítést, így az épület nem derékszögű a látvánnyal ellentétben. A derékszögtől mintegy 10-15 fokkal eltér ennek a tudatos lényege a perspektív rövidülésből eredő látvány korrigálása. Az épület valós impozáns méretei a szemlélőnek még nagyobbak tűnnek. A korabeli tervezőt dicséri, hogy az alkalmazott térszervezés és szerkezeti megoldások közel száz év múlva is megfelelő működési feltételeket biztosítanak az eredeti való funkcióknak.
6. A Kunhegyes Város Önkormányzata tulajdonában lévő kunhegyesi 2344/1. hrsz-on nyilvántartott **Kossuth Lajos út 39.** szám alatti ingatlanon lévő **korábbi takarékbank,** később iskola épület. Az épület takarékbank céljaira épült 1896-ban eklektikus stílusban. Tervezője és építője jelenleg nem ismert. Az épület az elmúlt időszakban többféle funkciót is ellátott, a 60-as évek közepéig eredeti pénzügyi funkcióját megőrzi. Majd a pénzügyi megszüntetése után iskola céljaira lett hasznosítva. Szerkezeti rendszere nem változott, megmaradt eredeti hosszfalas tartóvázzal, az épületben lévő szolgálati lakás megszüntetésével felszabadult területen tanterem és vizesblokk lett kialakítva. Az udvar felől található falazott oszlopos nyitott tornác beüvegezésre került. Az udvari főbejárat a déli oldalon megszűnt. Helyette zárt veranda működik. Iskola céljaira az épület nem felel meg. Helyette javasolt a homlokzat helyreállítása után gyűjteményes funkciók telepítése.
7. A volt 2171 hrsz-on nyilvántartott, Kunhegyes, Rákóczi út 58. szám alatti ingatlanon található **Kenyérgyár** Rákóczi utcai homlokzata. A megmaradt és többször átalakított, bővített épület utcai homlokzata a XIX. századelőn neobarokk jellegű stílusban épült. Az építés éve 1928-ban valószínűsíthető földhivatali bejegyzés szerint csendőr laktanyának épült. Jó ideig különféle funkciókat töltött be, majd a hetvenes években kibővítették és pékséget alakítottak ki. A következő átépítés közel 10-15 éve történt, ahol már tudatosan kértük a homlokzat megtartását. Sajnos jelenleg használaton kívül áll.
8. A Kunhegyes Város Önkormányzata tulajdonában lévő kunhegyesi 1967 hrsz-on nyilvántartott, Szabadság tér 1. szám alatti ingatlanon lévő **Városháza** épülete. Az épület a város főterének nyugati oldalán a Hild József tervezte műemlék 2 tornyú református templommal szemben található, korábbi városháza helyén. 1878-ban épült Pum József királyi mérnök tervei alapján, klasszicista stílusban. Építője Karlik János balassagyarmati és Kocka József budapesti építészek. A T alaprajzú középfolyósos, cellás rendszerű középület elrendezés hosszútávon megfelelőnek bizonyult. Az 1950-60-as években az épület homlokzatát felújították. Stílusjegyeit eltüntették, az épület jellegtelenné vált. A 90-es évek elején a helyreállítás megtörtént a rendelkezésre álló korabeli fotók alapján. A felújítási tervek Pélyi Ferenc építészmérnök készítette. Jelentősebb szerkezeti átalakítás az épületen nem történt. Az épület déli oldalán lévő oldalbejárat lett megszüntetve, illetve a délkeleti oldalon található irodából vizesblokk lett kialakítva.

Víg Márta könyvtáros kutatása:

Jelenlegi városházánk építését 1878-ban kezdték, s 1879-től közintézményként szolgál a település lakosainak, ügyes-bajos dolgainak

Jelenlegi városházánk építését 1878-ban kezdték, s 1879-től közintézményként szolgál a település lakosainak, ügyes-bajos dolgainak intézésére. Eklektikus stílusban épült. (Az előző községházánk 1736-tól működött a település főterén, ma a könyvtár működik benne.)

Városházánk építésével kapcsolatban kb. 50 oldalnyi anyag található megyei levéltárban. Az épület átadására 1878-ban nem került sor, ugyanis december 6-án még az új városháza bútorzatának készítéséről tanácskoztak, később a csengők felszereléséről, majd az udvar feltöltéséről.

Szőgyi István, városunk akkori polgármestere a következő levelet küldte az alispánnak (SZML. Alispáni ir. Cs. 31. 2/1878. 2348 a.):

Tekintetes Alispán Úr!

Mint emlékezni méltóztatik a mult évi augusztus 5-én tartott megyei közgyűlés Kunhegyes város, városház építési terv rajzára vonatkozólag azt a határozatot hozta, miszerint az építési tervezet a megyei főmérnöknek kiadatván, az ide vonatkozó további teendők értelmében, Tekintetes Alispán Úr saját hatáskörében intézkedjék.

Mínthogy pedig ezen községemre nézve égető kérdés eddigelé nem nyert helyes megoldást alázatos tisztelettel az iránt kérelmezem tekintetes Alispán Úr előtt, miszerint tekintettel arra hogy jelenlegi szűk városháza helyiségünkben, a hivatalnokok annyira össze vannak zsufolva, hogy egyik a másik miatt a közügy hátrányára teendőit a kellő pontossággal nem teljesítheti, úgy hogy magában a tanács teremben is más helyiség hiányában – rajtam kívül – még három hivatalnok kénytelen működni – tekintettel továbbá azon körülményre hogy a városház építés végett fel kölcsönök 20 ezer forint után a község a banknak 7 % fizet míg a község a Pesti takaréktól, hova ezen összeg ideiglenesen az építés megkezdéséig elhelyeztetett csak 4 % kamatot kap, tehát anyagi kárt is szenved.

Melynél fogva oda terjed alázatos kérésem hogy a főmérnök urnál levő városház építési tervet fő Mérnök urral kidolgoztatni, s annakutánna becses jóvá hagyása kíséretében megküldeni méltóztatnék hogy az ár árlejtést a jövő hóban megtartathassam s az építéshez az idők kinyiltával azonnal hozzá fogathassak.

Kunhegyes, 1878. febr. 10.

Alázatos szolgája

Szőgyi István polgármester

Kolosy Lajos: Kunhegyes története (1926. 27. old.) című munkájában a következőket írta összefoglalóan a városháza elkészüléséről: „1878-ban a régi, romladozó városháza helyett 30.000 forint költséggel új városházát építettek.” Ugyanennek a munkának a 2. kiadásában (1933. 35. old.) a következő áll: „1878-ban a régi városháza helyett új városházát építettek. E városházát Pum József kir. mérnök tervezte, s tervei szerint Karlik János balassagyarmati és Koczka Géza budapesti építészek építették. Pum József a tervrajzért, a költségvetés elkészítéséért és az építésre való felügyeletért 500 forint jutalomban részesült, Karlik János és Koczka Géza 19.240 forintot kaptak, mely összegért nemcsak az építést vállalták, hanem az építéshez szükséges

anyagok adását is, kivéven a téglákat, melyeket a város tartozott adni.”

Az igazság az, hogy az építkezés megkezdésének ügye lassan haladt előre. 1878 márciusában készítette el a költségvetési előirányzatot a királyi mérnök (SZML. Alispáni ir. Cs. 31. 2/1878. 4110.):

Tekintetes Alispán Úr!

A Kunhegyesen építendő városháznak tervezete és költség előirányzata alulírott által magán szorgalmából elkészítettvén, van szerencsém ezen hivatalnak a terveket 3 darabban, a költségelőirányzatot 1 példányban további intézkedés végett áttenni. Szolnok, 1878. Márczius 28-án

Jász-Nagykun-Szolnok megyei kir. épít. hivatal:

Pum József
kir. mérnök

1878. május 27-én írt több oldalas levelében számol be az alispánnak Kunhegyes város polgármestere, hogy milyen nehezen döntöttek az építők és a mérnökök személyéről. Részletek a levélből:

„...van szerencsém a városház építés tárgyabani árlejtésre vonatkozó összes ügyiratokat, összesen 10 darabban ide mellékelve tisztelettel felterjeszteni, egyszersmind a kívánt e tárgyabani tüzetes jelentésemet a következőkben előadni.

Amint a felvett jegyzőkönyv igazolja, összesen három vállalkozó illetőleg 3 cég adott be ajánlatot az építésre, azomban ezek közül egy sem csatolván az árlejtési hirdetménybe kívánt készpénzt ajánlatához, mindenek előtt azt döntötte el a bizottság, hogy az árlejtés ily körülmények között megtartassék-e? vagy pedig elnapoltassék. Az így is hosszú időre nyult építési ügyet nem akarván a bizottság még hátrább vetni abban történt megállapodás, miszerint ha az illető ajánlkozók kötelező iratot adnak be cautiójuknak készpénzbeli kicserélésére, az ajánlatok felbontása megtörténjék, s az illetők erre mind hajlandóknak nyilatkozván, s kötelező iratukat beadván, az ajánlatok felbontattak, s ekkor kitünt, miszerint ez előirányzott 28.282 forint 55 helyett Pápai Antal és Hruska József az építést 28.100 Kapusi Mihály 27.800 forintért az elfogadott költségvetésen felül még az asztalos munkáknak Fegyvernekrőli haza szállítását is kívánván – Koczka Géza és Karlik János építészek pedig 28000 forintért ajánlkoztak elvállalni.

Az ajánlatok felbontása megtörténvén, miután a képviseleti gyűlés ugy saját határozata, mint az árlejtési hirdetmény szerint is a szóbeli árlejtést csak akkor rendelte megtartatni; ha az építő bizottság ezt szükségesnek látja, a felett tanácskozott a bizottság hogy a szóbeli árlejtés megtartassék-e, s mint a jegyzőköny tanusítja abban történt megállapodás, hogy miután az előirányzott összegre ráfizetés nem kéretett, sőt árelengedés történt, a szóbeli árlejtés ne tartassék meg miután ajánlkozók tudván azt, hogy a szóbeli árlejtés megtartás nem biztos, ajánlataihoz már ugy is azt figyelembe véve kellett hogy tegyék,

s kedvezőbb eredmény a külömben is nem felcsigázott költségvetés folytán szóbeli árlejtés útján is alig éretnék el. Karlik és Koczka 28000 ftra Kapusi pedig 27800frtra s ezen felül az asztalos munkák Fegyvernekrőli haza szállítását kérvén, miután a két ajánlatot igen egyező, s még ha valamivel Kapusi olcsóbb volna is, miután a képviselő testület határozata s az árlejtési hirdetmény szerint is nem az olcsóbság, hanem a megbízhatóság határoz, s e tekintetben a bizottságnak teljes jog adatott a vállalkozó közti választásra, miután azt épen e célból meghívott szakértő Pum József Karlikot jelentette ki megbízhatónak, a bizottság a jegyzőkönyv szerint ezt vélte megbízandónak, a képviseleti gyűlés által is, s nem akarta jegyzőkönyvileg elsorolni s megörökíteni azt, hogy Kapusi miért nem megbízható...

A jegyzőkönyv felolvastatván s aláíratván s Kapusi cautióját vissza kapván ez kijelentette: hogy szóbeli árlejtésen 3000 frttal is kevesebért vállalta volna el, mire megkínáltatván, hogy adja ki ezt írásba, s ajánlata a képviseleti gyűlés elibe fog terjesztetni, visszahuzódott...

Kapusinak fenti nyilatkozata hogy ti.: 3000 frtért olcsóbban elvállalja az építést mint a költségvetési összeg az árlejtés tárgyába tartott jegyzőkönyv feletti tanácskozmányra s határozat hozatalra május 25-re összehívott képviseleti gyűlést annyira félrevezette, hogy a városház építése bizonytalan időre majd nem el napoltatott, ugyan is: ezen gyűlésben többek által az vitattatott, hogy nincs joga a Tekintetes Törvényhatóságnak reánk költségvetést, és pedig sokkal magasabbat erőszakolni, mint amelyet a képviseleti gyűlés elvállalt, annál fogva nem tartozunk ezen Pum József úr által készítettet elfogadni, pedig már előbbi gyűlésben ez elvölt fogadva, s annak alapján lett az árlejtési hirdetmény is kibocsájtva, előadatott, hogy 20000 ftot vettünk fel, s csak ennyibe kerülő városházát akartunk építeni, mert ha ily drágát akartunk volna, akkor nem 20 hanem 30000 ftot vettünk volna fel, s még is a megye most 28000 fba kerülőt akar velünk építtetni, mely beszédek a gyűlést izgatottságba hozták, s csak akkor csilapultak a kedélyek, midőn főjegyző által számokkal kimutattatott, hogy a Fischer József építész által készített s mind a képviseleti mind a birtokossági gyűlés által alapul régen elfogadott s megerősítés végett a Tek: Törvényhatósághoz felküldött, de ottan félre tett költségvetés – noha az épület célszerűtlen s kisebb s kevésbé diszes mint a Pum József úr által készített sokkal drágább, mint ezen helybe hagyott terv, mert amaz szerint a városház 310000 táglával 26464 ft 38 emez t.i.: a Pumé szerint pedig 508000 téglával 28282 ft 55 van tervezve, s ha csak a 198000 téglának mellyel a Fischer költségvetése kevesebb – árát, ezrét, a költségvetés szerint 18 ftyával számítva – tesszük is hozzá a Fischer tervéhez, már ekkor is 30028 ft 38 – ra rugna az általunk jóváhagyás végett felterjesztett Fischer-féle terv szerint építés költsége, hát ha még a 198000 téglához szükséges anyagok s napszámok árát hozzá vesszük, kétségtelenül áll, hogy a Tek: Törvényhatóság által leküldött terv és költségvetés sokkal előnyösebb és olcsóbb, mint milyet a képviseleti gyűlés elfogadott s helybehagyatni kért, s így nem hogy erőszaknak vétethetnék az hogy

más terv küldetett le sőt inkább tekintve azt hogy a leküldött terv szebb, jobb s nagyobb, s költségvetése fentebbiek szerint még is sokkal olcsóbb, ez oly tény mely köszönetre érdemes.

Fentebbiek által a gyűlés nagy része felhagyván magát világosíttatni, a Pum József tervezete alapján – miután azon hitben van a gyűlés, hogy szóbeli árlejtésen Kapusi úr ígéretéhez képest 3000 frtot fog engedni új és csak szóbeli árlejtés tüzetett ki június 12-re melyen ha megjelenik Kapusi, s ígéretét beváltandja, ez által míg egy részt megczáfolja a szakértői véleményt, másrészt a községnek anyagi hasznot nyújt, ellenben ha meg nem jelenik, vagy ha megjelenik s 3000 frtot a költségvetésnél lejjebb nem szál, meg erősíti a szakértői véleményt s igazolni fogja a bizottság által követett eljárást.

Végezetre tisztelettel jelentem, hogy az árlejtési hirdetemény a Jázs-Nagy Kun Szólnok s Karczag és Vidéke című Lapok május 12-iki számaiban volt közzé téve.”

A fenti írásból kitűnik, hogy két héttel eltolódott ismét az építkezés megkezdése. (Kapusi nem tartotta be valószínűleg szóbeli ígéretét, bizonyára ezért lett az építő végül Karlik és Koczka)

Pum József személyéről Kurucz János: Kisújszállás két történelmi családja (Kisújszállás, 1998. Helytörténeti füzetek 7.) tudhatunk meg többet. Az ő élete a híres Illéssy-család történetébe fonódik bele, ugyanis 1876-ban Illéssy Máriát (apja: Illéssy Sándor nagykapitány, Kisújszállás főbírója, első polgármestere és anyja: Varró Mária karcagi földbirtokos és karcagi főbíró lánya) vette feleségül.

Tekintetes Pum József a Vas megyei Sárváron született 1852-ben. Szépen ívelő volt pályája. Először Kisújszálláson volt városi mérnök, majd jászkun kerületi mérnök lett.

Az 1876-os árvízvédelmi munkálatokat Báthori Gábor emlékvésben örökítette meg a következő fejléccel: „*Emlékül Tekintetes Pum József mérnök úrnak 1876-ik évi szept. 16-án.*” (Kisújszállás város önfeláldozó védekezésének, vészbizottságának feje Illéssy Sándor polgármester, Pum József apósa volt.)

„Pum József mérnökünk se maradjon hátra
Ember ez ahol kell, s ember kell a gátra.

Mit tett a közjóért?

Várost, mezőt, kertet a vész fenyegette.

Ő munkált, fut s fáradt, virrasztott mellette.”

1880 márciusában a Tarnán és a Zagyván bekövetkezett árvízkor Simonyi László útbiztossal vezette Pum József kir. építési főmérnök a munkálatokat.

Később királyi építészeti főmérnök, minisztériumi műszaki tanácsos (1904), majd műszaki főtanácsos (1916), ill. miniszteri tanácsos. Gyakran visszatért Kisújszállásra, szíven viselte annak sorsát. Három gyermeke született: József (Illéssy Pum József), Irén, Béla. Leszármazottaiban az Illéssy-családhoz való ragaszkodás szelleme erősen élt. Unokája (Pum József Gergely) dr. Illéssy József-Gergely

(1923-1994) néven lett a műszaki tudományok doktora. Pum József Budapesten halt meg 1923-ban. (Özvegyen maradt felesége 80 ezer koronával növelte az 1923/24-es tanévben a kisújszállási gimnázium jutalomdíj-alapítványát.)

9. **Dr. Borsos Imre Központi Orvosi Rendelő** Kunhegyes, Dózsa Gy. u. 4. (hrsz. 2323/6.)
(Korábban: Báró Mészáros János utca 226. sz.)

Mészáros Endre földbirtokos háza volt, aki 1877. február 14-én Kunhegyesen született. Szülei: Mészáros András földbirtokos, Varga Erzsébet. Iskoláit Kunhegyesen végezte, a gazdálkodást szülei birtokán tanulta. 1901-ben önálló gazdaságának vezetője lett, ahol intenzív belterjes gazdálkodást folytatott modern gazdasági eszközök segítségével. A vármegye törvényhatóságának s a község képviselőtestületének virilis jogú tagja, s egyházi tanácsos volt. Felesége Mohácsi Julianna Mária – Kunhegyesen született 1883. január 9-én - volt, akit Kunhegyesen 1901. március 28-án vett feleségül. (Szülei: néhai Mohácsi Imre, Tóth Julianna.) - Kunhegyesen halt meg 1946. április 27-én 69 éves korában. Özv. Mészáros Endréné 105 hold földjével kuláklistára került, s elveszítette ingatlanát.

Szomorú történet, amire még az egészen idősek emlékeznek: Mészáros Endre lányát egy kisújszállási fogorvos v. orvos (Csányi nevű) vette feleségül, s ebben a házban éltek. Három fiúgyermekük volt. Csányi az államosítástól való félelmében idegileg összeroppan. Míg felesége egyik fiúkkal a nagyszülőkhöz ment látogatóba Kisújszállásra, két fiát és önmagát injekció által megölte.

10. **Bölcsőde épülete** Kunhegyes, Arany János u. 26/a. (hrsz. 255)
Fehér Pál villája volt.

Fehér Pál, földbirtokos, tiszteletbeli főszolgabíró 1885. június 7-én született Kunhegyesen. (Szülei: Fehér Mihály, Szabó Julianna.) A jogot Sárospatakon végezte 1908-ban. A vármegye szolgálatába 1910-ben lépett Szolnokon mint aljegyző. 1915-ben szolgabíróvá választották. Tiszteletbeli főszolgabíró volt Törökszentmiklóson, 1920-1925-ig Kunhegyesen. Kunhegyesi községi képviselő (1925) 1926-ban vonult nyugalomba, utána gazdálkodással foglalkozott. A vármegye törvényhatósági bizottságának és a községi képviselőtest. tagja, a Polgári kaszinó elnöke is volt több éven át. Felesége Elek Mária (1889. április 24. Szülei: Elek Imre, Komáromi Zsuzsanna.). Házasságot kötöttek 1908. szeptember 12-én. Leányuk: Katalin. - 1951-ben halt meg, családi kriptában nyugszik Kunhegyesen.

11. volt Járásbíróság (később ÁFÉSZ épület) Kunhegyes, Kossuth L. u. 41. (hrsz 2343/2)
(A Kunhegyesen épült első emeletes ház tulajdonosa Bodnár Károly volt.)

Bodnár Károly, földbirtokos, pénztáros (Bihardiószeg, 1888. szeptember 16. - Kunhegyes, 1955. január 9.) Apja gazdálkodó volt. Elemi iskoláit szülőfalujában végezte, majd a családi gazdaságban dolgozott. Békeidőben katonai szolgálatot teljesített 1909-ben a jászberényi méntelep osztályánál, ahonnan 3 évi szolgálat után, mint kitűnően képesített altisztet bocsátották el.

Az első világháború alatt a 7. számú szekereszekhez vonult be harctéri szolgálatra, az orosz, később a szerb harcszintérre. 1915-ben szerelt le.

A trianoni béke után Romániából áttelepült Magyarországra. A jászberényi méntelepen őrmesteri rangban dolgozott, majd Kunhegyesen kapott munkát, mint állatgondozó. Házasságkötése után gazdálkodásba kezdett, mézárshéket nyitott, alkalmazottat tartott.

Gazdálkodással foglalkozott. 1927-ben lett a kunhegyesi Kereskedelmi és Iparbank pénztárnoka. A Polgári Casinó tagja. Téglagyára van (1932)
1945-ben belépett a Független Kisgazdapártba. Az 1945. november 4-én megrendezett nemzetgyűlési választásokon a párt Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei listáján képviselőjelölt volt. 1947 nyarán átlépett a Magyar Függetlenségi Pártba. Az MFP Jász-Nagykun-Szolnok megyei listáján pótképviselő lett, mandátumát október 7-én igazolták. Az Országos Nemzeti Bizottság törvénysértő határozata után 1947. november 20-án mandátumától megfosztották. Teljesen visszavonult az aktív politikától, hamarosan kuláklírára került, 100 hold földjét és felszerelését elvesztette, házából kiköltöztették.

12. Mészáros Sándorné (5340 Kunhegyes, Dózsa György u. 20.) tulajdonában lévő kunhegyesi 2885/2 hrsz-on nyilvántartott, a természetben Kunhegyes, **Kossuth L. utca 7/a.** szám alatti ingatlanon található utcai lakóépületet.

Az épület családi lakóháznak épült, valószínűsíthető az 1800-as évek végén, jellegzetes ikeroszlopos, lopott-tornácos, csonkakontyolt nyeregtetős megjelenéssel, Kunhegyesre jellemző hosszfőfalas szerkezeti rendszerű ún. redemptusház, amely így mintegy helyi építészeti stílusirányzat reprezentáns épülete. Az épület jellemző stílusjegyei a jó gazda módjára karbantartott épületen napjainkra sem vesztek el.

13. Szabó István és felesége, Szabó Istvánné Széll Erzsébet tulajdonában lévő kunhegyesi 352 hrsz-on nyilvántartott, a természetben Kunhegyes, **Kossuth L. utca 6.** szám alatt található lakóépület Kossuth úti népi eklektikus stílusú homlokzatát, különös figyelemmel a Kunhegyesen egyedül fellelhető „Mátyásfejes” díszítőelemre.

Az épület az 1800-as évek közepén épült lopott-tornácos, csonkakontyolt nyeregtetős kivitelben, Kunhegyesre jellemző hosszfőfalas szerkezeti rendszerű (un. redemptusház), amely így mintegy helyi építészeti stílusirányzat reprezentáns épülete. Az 1800-as évek végén tulajdonosa Vékony Imre és felesége, Csete Zsuzsanna (1898-ban vették meg a földhivatali tulajdoni lap szerint), majd a későbbiekben az Ulicsni család tulajdonába került, tőlük vásárolta meg a jelenlegi tulajdonos.

14. Geszti Lajos tulajdonában lévő, kunhegyesi 351 hrsz-on nyilvántartott, a természetben Kunhegyes, **Kossuth L. utca 4.** szám alatti ingatlanon található polgári lakóépület utcai homlokzatát.
Az épület valószínűsíthetően az 1800-as évek végén épült eklektikus stílusban, megjelenésében a kor építészetének újdonságával hatott településünkön az utcával párhuzamos gerincű kontyolt nyeregtetős, polgári lakóház a háromosztatú oszlopdíszítésű homlokzatával, az ablakok oszlopos timpanonos díszítésével. Első ismert tulajdonosa Endrédi Mihály és felesége, akik 1912. május 7-én vásárolták meg. Építtetője nem ismert.
15. dr.Laky Zsoltné dr.Lévai Éva, id. Csiszér Miklós és Ifj. Csiszér Miklós tulajdonában lévő kunhegyesi 1961 hrsz-on nyilvántartott, a természetben **Kossuth L. utca 47.** szám alatt található kétlakásos lakóépület (egykori Masáth-ház) népi eklektikus Kossuth- és Zádor utcai homlokzata.
Az épület az 1800-as évek közepén épülhetett, lakóépület és üzlet céljára. Az általunk ismert tulajdonosáról a köznyelvben Masáth-házként emlegetik. Az épület jól harmonizál a Kossuth úti iskola által is meghatározott utcai vonalvezetéssel. A tájegységre jellemző telektömb-határon beforduló saroképület, mint térszervező elem jelenik meg. A beforduló épületek az épület használojának zárkózottságára, a külvilágtól való elkülönülésére utalnak, amely e nehéz sorsú térségre jellemzően a gazdagságot, jómódot diszkréten eltakaró törekvést fejezik ki.
Masáth János hentes és mászáros mester (Kossuth u., saját ház)
1891. szeptember 14-én Kunhegyesen született. Szülei: Masáth Ferenc, Kúsz Róza. (Testvérei: Jenő, Ferenc, József, Erzsébet, Róza.) 1905-ben apjánál szabadult fel. Salgótarjában volt segéd 1911-ig. 1922-ben lett önálló mester. Üzlete higiénikus, modern berendezésű, fővárosi nivójú volt. Saját készítésű hentesáruk is voltak. Tanoncoktató. Hosszabb ideig volt az Ipartestület elöljáróságának tagja és tanoncvizsgáztató. Az első világháborúban a tengerészetnél szolgált (Prince Eugen, Viribus Unitis és a Rudolf hajókon), s mint tűzmester szerelt le. Bronz vit., mozg. érem, szolg. vaskereszt koronával, K. cs. k. tulajd. (JNSZVM) Tagja volt a község képviselő testületének. Neje Fülep Gizella volt. Gyermekai: Ilona és Anna. Meghalt 1948. május 13-án 56 éves korában.
-
16. **Kossuth L. u. 50.** (hrsz 427/2.)
(Mirhó köz sarka)
Elek Imre bankár egykori eklektikus stílusban épült lakóháza ma Rab Gyula tulajdona.
-
- Elek Imre** bankár Kunhegyesen született 1876. április 29-én. Szülei: Elek Imre, Geszti Zsuzsánna. Testvérei: Rebeka, Eszter, Sándor, Bálint. Bankját 1913-ban nyitotta meg Kunhegyesen. 1943. november 16-án 70 éves korában halt meg Kunhegyesen.
17. Rendőrség épülete (hrsz. 2016., Rákóczi Ferenc u. 8.)
(Dr. Vágott Sándor orvos lakóháza volt egykoron.)
-

Vágott Sándor dr., orvos Kunhegyesen született 1890. november 17-én. Szülei: Vágott Sándor, Nagy Erzsébet. Középiskoláit Kisújszálláson és Debrecenben végezte. Egyetemi tanulmányait Budapesten, s orvosi gyakorlatot is itt szerezte a klinikákon. - Az első világháború alatt 1914-ben vonult be a 17. közös ezredhez, hol kiképzés után több hadikórházban mint közegészségügyi hadapród teljesített szolgálatot. 1915-17-ben az olasz fronton vett részt a zászlóalj segélyhelyen 15 hónapig, 1917-18-ban a zágrábi helyőrségi kórházban mint egészségügyi hadnagy működött. 1918-ban Dalmáciában egy járványkórház vezetője volt. Itt fogságba esett. 1918 december havában szerb fogságból sikerült megszöknie s visszatért polgári foglalkozásához. 1922-1929-ig gyakorló orvos volt Kunhegyesen, majd községi orvossá választották. Az Országos Orvosi Szövetség és a Függetlenségi Kör tagja volt. Feleségétől, Varga Annától elvált. 1959-ben halt meg, a református temető szigeti részében nyugszik.

18. Szent Imre Katolikus Általános Iskola (hrsz. 2277, Kunhegyes, Dózsa Gy. u. 38.)

1931. november 8-án szentelte fel az új, három tantermes katolikus iskolát Szentgyörgyi József tanfelügyelő. Az épületet a Szeplőtelenül fogantatott Magyarok Nagyasszonyának, Boldogságos Szűz Máriának és Szűz Szent Imre hercegnek, a katolikus ifjúság védőszentjének oltalma alá helyezték.

Az építkezés 1929 őszén kezdődött. A kivitelezéssel Lipták János törökszentmiklósi és Pál János kunhegyesi építésztt bízták meg.

Az alapkőletételnél 1929. október 13-án jelen volt: gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter, aki 40 ezer pengő iskolaépítési segílyt juttatott az egyházközségnek, valamint Gömbös Gyula honvédelmi miniszter, Almásy Sándor Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főispánja, Herczeg Béla országgyűlési képviselő, Back Andor főszolgabíró.

A tanítás 1930. szeptember 1-jén kezdődött meg az iskolában, melynek építési költsége (a padokkal együtt) 55 ezer pengő volt.

19. Király-féle Erzsébet Malom (Napjainkban vendéglátóhely a Tiszagyendai út 3246/2 hrsz.)

Király Jenő (1890, Szászberek) Felsőkereskedelmi érettségit tett Szatmárnémetiben. Iskoláinak elvégzése után szülei birtokán gazdálkodott. 1910-ben a MÁV kötelékébe lépett, majd ismét gazdálkodott. 1920-ban egy kisebb malmot vásárolt, majd 1928-ban felépítette a kunhegyesi Erzsébet hengermalmot. Felesége Vékony Julianna volt. Gyermekai: Erzsébet, Ilona, György

20. Garay utcai óvoda épülete (hrsz 5, Kunhegyes, Garay u. 2.)

c) Védett építmények:

1. Kunhegyes Város Önkormányzata tulajdonában lévő kunhegyesi 1457 hrsz-on bejegyzett Zádor utcai „Mack Adam” macskaköves út burkolatát és a talajszint alatt húzódó falazott boltíves csapadék csatorna.

Kunhegyesen az első szilárdburkolatú út 1889-ben épült a Kossuth Lajos utcán a tanácsházától a vasút állomásig, amely sajnos elbontásra került. A védelemre javasolt út szakasz valószínű a második ütemben 1890 és 1900 között épülhetett meg a fedett falazott csapadék csatornával, amelyhez a téglát a helyi téglagyár készítette.

2. **Református temető kriptá sora** (hrsz. 3247)

3. **Katolikus temető családi sírboltjai**
A Kolosy-család sírboltja

Kunhegyes mezőváros 19. századi helyi társadalmának vezetésében, szellemi és művészeti életében jelentős szerepet játszottak a Kulifay-, az Ilosvai Varga- és Kolosy-család tagjai. Az utóbbi két család eredetét tekintve Erdélyből származik. Életükben kifejtett munkásságuk és családi kapcsolataik révén a szálak Jászberénybe is elvezetnek.

Kolosy Lajos 1815-ben Kunhegyesen született. 1815. augusztus 26-án keresztelték meg. (Szülei: Kolosi Sándor és Kolosvári Julianna. Keresztszülei: Major Gergely és Szögyi Kata. Julianna testvére 1824-ben született. Nagyszülei: ?. Kolosy Pál és Czebe Júlia) Jogot végzett, s Kunhegyesen alapított családot. 1848-ban már a nagykun kerület vezérkarában volt esküdt, s ebben az évben feleségül vette Kulifay Zsigmond kunhegyesi református lelkész leányát, Juditot (1828-1885). Házasságukat gazdag gyermekáldás kísérte (**Antal, Mór, Mathild, Iréne Elvira, Mária Anna, Berta**). Tagja volt annak a delegációnak is, mely a Jászkunság igényeit megfogalmazó 12 pontot és az aranytollat vitte Kossuth Lajos pénzügyminiszternek. A Nagykunság tisztikarában (1850-54) alkapitányi tisztelet töltött be, s törvényszéki bíró volt. A Hármaskerületek egyik legjobban képzett jogásza volt, aki a művészetek, az irodalom területén is jártas volt, műfordítással is foglalkozott, s újságot is szerkesztett.

Czikke a Jász-Kunságban (1868. Adatok Kazinczy Ferencz életírásához), a M. Igazságügyben (III. 1875. A Jászárg és Kunság birtokviszonyai, A magyar csódtörvény tervezete, K. L.); költeménye a Vasárnapi Ujságban (1878., 1881. Hugo V. után.)

Munkái:

1. Horác néhány költeménye magyarul. Ford. Jászberény, 1878. (Ism. Vasárnapi Ujság 20. sz.)

2. Virgilius Publius Maro Aeneidos liber secundus. Virgilius Aeneisének második könyve. Magyarra ford. és rövid jegyzetekkel ellátta. U. ott, 1879.

Szerkesztette a Lehel Kürt cz. helyi lapot 1876–77-ben Jászberényben. Kiszlingstein Könyvésze.

Csikszentgyörgyi és kolosi Kolosy Antal ügyvéd (1851-1924) felesége Takácsy Etelka (1859-1938) feltehetően jászberényi származású, Takácsy Endre ügyvéd lánya. Kolosy Antal leánya, Kolosy Etelka sárvári Török Tibor (1884-1954;

felesége férje
 felesége
 Takácsy Etelka Takácsy Endre
 Lukács Eszter
 (1859-1938) jászberényi ügyvéd

Kolosa Etelka
 Gizella
 ?
 (1885-1929)

 férje
 férje
 sárvári Török Tibor
 (1884-1954)

(1854-1929)

 Lajos

(1887-1961)

Czirják Béla
 (1877-1944)

Kolosa Lajos I. felesége nemes Hajdú Lídia. Lányuk Mária 1842. november 10-én született Kunhegyesen.

Kolosa Berta 1860-ban született, s 1883-ban halt meg.

Kolosa Mária, Anna 1866. április 14-én lett megkeresztelve. Keresztszülei: Biszterszky Róbert orvostudor és Szilágyi Eszter.

Kolosa Mária és Kolosa Berta Ónodon született 1859. március 14-én (ikrek). Szülei: Kolosa Lajos, Kulifay Judit.

Kolosa Ilona Ónod, 1860. szeptember 12. Kolosa Lajos, Kulifay Judit.

Kolosa Antal Kunhegyesen született 1851. február 17-én.

Biszterszky Róbert gyermekeinek (Paulina, Eulália 1865; Róbert 1866. 08. 28.) keresztzülei voltak: Kolosa Lajos tiszti ügyész és Kulifay Judit.

Kolosa Mór Monoron született 1855-ben és Egerben halt meg 1924-ben.

Antal Alkapitány Kolosi

Hungary Reformed Church
 Christenings, 1624-1895

baptism:
 17 február 1851
 Kunhegyes, Jász-Nagy-Kun-
 Szolnok, Hungary

father:
 Lajos Alkapitány
 Kolosi
 mother:
 Jùdit Kulisay

Kolosa Etelka nevén kívül semmi sincs feltüntetve a sírkövön. Lehet, hogy nem is ide temették?

Takácsy György és felesége is (Bayer Ida) a kunhegyesi katolikus temetőben nyugszik, katolikus sírkövükön az írás és az évszám már nem kiolvasható. (Bayer Ida testvére Minka, kinek férje Szénásy György volt. Fiuk: György. Ennek felesége: Füleky Jolán. Gyermekeik: György, László és Jolán.)

Takácsy Endre és Kolosa Matild lánya: Takácsy Ida. Ennek férje Ilosvai Varga István (1864-1926) (Az ő testvérei: Ilosvai Varga Róza, Mihály, Imre, Ilona) Fiúk Ilosvai Varga István festőművész (1895-1978).

Ilosvai Varga Ilona (1881. aug. 25.-1927. ápr. 19.) Józsa Sándor (1843. márc. 24.-1910. júl. 16) felesége lett. Fiúk: Józsa Sándor gyógyszerész (Kh., 1902-Bp.,1982) lett. Lányuk: dr. Józsa Judit, Timkóné).

Kolosy Lajos (1815-1885) szülei Kolosi Sándor és Kolosvári Julianna.

Kolosy Iréne Elvira keresztszülei: Biszterszky Róbert orvostudor, Szilágyi Eszter.

Józsa Istvánné Alexander Margit (Kh., 1883. március 3.-1944. okt. 2.)

Kulifay Pál takarékpénztári igazgató, a református egyh. főgondnoka 49 éves korában halt meg 1913. aug. 20-án.

Kulifay Márk ügyvéd 1838-1891. március 4. (gutaütésben halt meg, felesége Kacskovics Erzsébet volt). Gyermekük: Anna és István.

Kulifay Károly a ref. egyh. főgondnoka 75 évet élt. Meghalt: 1910. július 2.

(Víg Márta kutatása)

4. **Német ó kút** Kunhegyes, Kölcsey - Kossuth L. u. kereszteződésénél (hrsz. 617) található parkban 2017-ben került helyreállításra az 1960-as években még működő kút, melynek elnevezése máig él a köznyelvben német ó kútként. Vízvételét azonban már nem lehetett visszaállítani.

Története: 1849. július havában az egész Nagykunság – Kunhegyes is – orosz és osztrák seregek birtokába jutott. Az osztrák-német sereg egy része az *Alsóvégen*, a *Kossuth Lajos útból* kiinduló *Kölcsey utcánál* levő téren álló ókút mellett táborozott. Azóta e kutat Német ókútnak nevezték.

Mások szerint a magyarok az istállóban (ólban) adtak helyet a megszállóknak. Ezért az ól mellett lévő kutat Német-ólkútnak nevezték.

5. **Kőkereszt** - 30 honvéd sírja a katolikus temetőben

1849. február 4-től 1849. július 4-ig harminc magyar és tót nemzetiségű sebesült honvéd halt meg a Cserepes kocsmában berendezett tábori kórházban. Kunhegyesen 1849. március 22-án 16 ezer fős katonaság vonult át Vetter Antal honvédtábornagy vezetésével. A környékről, még Szolnokról is a sebesült honvédekkel összegyűjtötték, s itt ápolták. A szaporodó holttesteket három sírban egymásra rakták, s a tömegsírból a holttesteket mésszel leöntötték. A lakosság a három egyszerű hant elé 1910-ben emeltetett a honvédek emlékére kőkeresztet.

d) Védett természeti értékek:

1. A Kunhegyes Város Önkormányzata tulajdonában lévő kunhegyesi 318/4; 294; 406/1; 424; 454; 167; 483; 522;672 hrsz-ú belterületi Kakat éri belvíz elvezető csatorna.

A Kakat ér a Tiszának elbitangolt ágacskája volt, amely a vízjárástól függően oda – vissza folydogált. Míg napjainkra már csak belvíz elvezetőként működik. A várost teljesen átszeli, és mint ökológiai folyosó működik.

2. A Kunhegyes Város Önkormányzata tulajdonában lévő kunhegyesi 1966, 1968, 1970, 1971, 1972 hrsz-on nyilvántartott ingatlanokon lévő Központi Park terület. Központi Park rózsza és angolkert.
3. **Garay utcai gesztenyefasor** (hrsz 2988)

e) Védett gyűjtemények:

1. Józsa (Aranykalász) patika és gyógyszerészeti bútorzata és egyéb kiegészítő tárgyai
Józsa Sándor gyógyszerész

A Józsa család az 1600-as évek óta szerepel Kunhegyes történelmében, anyai ágon az ilosvai Vargák úgyszintén. Kunhegyes körzetében levő birtokaikon gazdálkodtak vagy jogot végezve Jász – Nagykun - Szolnok Vármegye közigazgatásában tevékenykedtek. Nevük a redemptióról szóló krónikákban éppúgy megtalálható, mint az 1848-as szabadságharcról maradt emlékekben.

Józsa Sándor gyógyszerész Kunhegyesen született 1902-ben. Édesapja Józsa Sándor, édesanyja Ilosvai Varga Ilona volt.

A családi hagyományokkal szakítva gyógyszerészeti oklevelet szerzett a Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetemen 1925-ben. 1929-ben kapott engedélyt gyógyszerészeti nyitására. Érthető, hogy Kunhegyesen kívánt patikát létesíteni.

Igényes ember lévén, korának egyik legkiválóbb belsőépítészt, Erhardt Ernőt bízta meg a gyógyszerészeti tervezésével. Az „Aranykalász” patika Kunhegyes legszebb gyógyszerészeti épülete lett. A névválasztás, a bútorzat „aranykalász” motívumai, mind a kunsági föld szeretetét árasztják, amihez a Józsa család évszázadok óta kötődtek.

A patika 1930-ban nyílt meg. Ugyanebben az évben Józsa Sándor feleségül vette Maklár Lenkét, a polgári iskola tanárát, Maklár Károly kunhegyesi református lelkész – későbbi debreceni református püspök – leányát. Házasságuk haláláig tartott. Egy gyermekük született, 1931-ben, Judit.

Józsa Sándor a gyógyítást hivatásának tekintette. Patikáját nagy hozzáértéssel vezette 1950-ig, az államosításig. Az akkori rendelkezések értelmében saját patikájában nem maradhatott. A Hortobágy mellé Nagyivánra helyezték, s egy újonnan létesített gyógyszerészeti épülettel megbízták. Gyógyszerészként dolgozott nyugdíjáig. A Pest Megyei Gyógyszerészeti Vállalattól ment nyugdíjba. Megérte még 1975-ben aranydiplomája átadását. Egész életében nagy szeretettel emlékezett meg szülőföldjéről, amit elhagyni kényszerült. Lelkében mindig odatartozónak érezte magát és visszavágyott.

A kunhegyesi „Aranykalász” patikát különleges szépségéért és értékéért az Egészségügyi Minisztérium védetté kívánta nyilvánítani, de ez a kezdeményezés Józsa Sándor halálával abbamaradt. 1982-ben halt meg Budapesten. 80 évet élt.

Az „Aranykalász” gyógyszerertár Józsa Sándor tulajdona volt, aki 1902-ben Kunhegyesen született, édesapja Józsa Sándor, édesanyja Ilosvai Varga Ilona volt. Gyógyszerészi oklevelét a Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetemen szerezte 1925-ben. A gyógyszerertár megnyitására 1925-ben kapott engedélyt.

A Józsa család az 1600-as évek óta szerepel Kunhegyes történelmében, ez indokolja, hogy itt kívánt patikát létesíteni Korának legkiválóbb belsőépítészt, Erhardt Ernőt bízta meg a gyógyszerertár megtervezésével. A névválasztás, a bútorzat „aranykalász” motívumai a Józsa kunsági földjének szeretetéről is tanúskodnak, amihez a család évszázadok óta kötődött.

A patika 1930-ban nyílt meg. Ugyanebben az évben vette feleségül Józsa Sándor Maklár Lenkét, aki a polgári iskola tanára volt és Maklár Károly református lelkész – későbbi debreceni református püspök – leánya.

Józsa Sándor 1950-ig, az államosításig vezette patikáját nagy hozzáértéssel és szakmai szeretettel.

Államosítás után a Hortobágy mellé helyezték, majd több közbenső állomás után a Pest megyei Gyógyszerertár Vállalattól ment nyugdíjba.

2. Ilosvai Varga István hagyatéka

Ilosvai Varga István festőművész nevét 1995-ben a művész születésének 100. évfordulóján vette fel a városi művelődési központ. Ez alkalommal nyílt meg Bodonyi Emőke, a szentendrei Ferenczy Múzeum művészettörténetének rendezésében egy nagyszabású emlékkiállítás a művész legkiválóbb alkotásaiból.

A festőművész özvegye ekkor adományozta a városnak a művész fiatalkori grafikáinak és tanulmányrajzainak egy jelentős részét. Ezek a könyvtárban kerültek elhelyezésre, illetve néhány állandó kiállításra Művelődési Központban, a művész Pipás önarckép olaj portréjával együtt.

3. Oláh Lajos gyűjteményéből felajánlott részek

Ez csak mint a jövőben lehetséges eshetőség az egyes anyagok biztonságos tárolási és látogathatósági feltételek esetén. Eddigiekben konkrét ajánlatként merült fel Balla Gyula Kunhegyesi nyomdász a gyűjtő tulajdonában lévő hagyatéka. Továbbá kunhegyesi épületek, lakóházak oromdíszei, kapuk ajtók vasalatai.

4. Ulicsni Árpádné csuhészobrai

Szintén a jövőre utaló lehetséges ajánlatként merült fel az alkotó férje, Ulicsni Árpádtól – megfelelő kiállítási és látogathatósági feltételek megléte esetén.

5. Kun Zsuzsanna csipke munkái

Az örökség kezelőjével még konkrét egyeztetés nem történt. Kun Zsuzsa mint a helyi csipkeverő hagyományok újraélesztője és gyakorlati átadója – munkássága került bele a Települési Értéktárba.

6. Párdi Mihály csiga és ásványgyűjteménye

Kunhegyesen születet, majd Budapesten végezett gépjárműforgalmi tiszti iskolát és a MÁV-nál helyezkedett el. Nyugdíjba vonulásáig a VOLÁN helyi telepének vezetője. Gyűjtőszenvédélye az 1930-asévek elején kezdődött.

1965-ben megvásárolta dr. Petrikovics László szerencsi orvos tengeri csiga- és kagyló gyűjteményét. Az akkor bőrdondnyi anyag több tízezer darabból állóvá nőtte ki magát. Több országból személyes gyűjtése, vásárlásai és 4-5 kisebb gyűjtemény megvétele útján vált országosan egyedülálló, muzeális értékű anyaggá.

Benne:

- tengeri csigák, kagylók, korallak, tengeri csillagok és más tengeri puhatestű állatok mészvázai
- ősmaradványok (több millió éves állatok és növények mészvázai)
- ásványok, ék- és féldrágakövek, gyógyító ásványok
- okmány és postabélyegek, papír- és ércpénzek
- képeslapok, szentképe, különféle termékek címkéi, kaktuszok.

Legféltettebb kincse az a 92 dkg-os gipszrózsa, amely Ilosvai Varga István festőművész ajándéka.

Kelet-Magyarország 27 városában több mint 50 kiállítása volt. Szerepelt rádióban, televízióban, több cikk jelenet meg róla országos és regionális lapokban. Tagja volt több tudományos társaságnak és baráti körnek.

Kunhegyes város 1998-ban gyűjteményének nagy részét megvásárolta, ikongyűjteményét a római katolikus egyháznak ajándékozta.